

TIDAHOLMS
KOMMUN

Årsredovisning 2017

Innehållsförteckning

Kommunalrådet har ordet	4	Ekonomisk redovisning - Koncern	38
Året i korthet	6	Noter - Koncern	40
Framtid och utveckling	8	Ekonomisk redovisning - Kommun	44
Vision och mål	10	Noter - Kommun	46
Måluppfyllelse	12	Ekonomisk redovisning - VA-verk	51
Hållbarhetsredovisning	14	Noter - VA-verk	53
Personalredovisning	18	Driftsredovisning	54
Ekonomisk analys - Koncern	22	Investeringsredovisning	55
Ekonomisk analys - Kommun	24	Redovisningsprinciper	58
Kommunens organisation	28	Revisionsberättelse	60
Verksamhetsberättelser	31		

Foto: Mattias Nilsson

Tidaholm - en kommun att lära av

Nu är det dags att summera 2017. Hur blev det? Har Tidaholmarna fått det vi lovat?

Vårt främsta uppdrag som politiker är att se till att våra skattemedel används optimalt för att leverera hög kvalitet på välfärd till invånarna i Tidaholms kommun. Det innebär att vi ska hålla oss inom våra ekonomiska ramar och samtidigt nå de mål vi satt upp för våra olika verksamheter.

Utifrån dessa kriterier har vi lyckats: Vi har en budget i balans och vi har uppnått en hög måluppfyllelse under 2017.

Men vad innebär då detta? Vad är det vi har gjort, egentligen?

Ett sätt att nå målen är att sänka dem till en nivå man vet att man klarar. Men det är inte så vi gjort. Vi har faktiskt gjort helt tvärt om, för målen har aldrig tidigare varit så tydligt definierade eller så höga som de är nu. Genom att tydliggöra processen kring målstyrning och koppla dessa till budgeten är det ingen tvekan för någon i kommunen vad det är vi vill uppnå. Och när vi jobbar tillsammans kan inget stoppa oss! Vi vill inte bara vara en "medelkommun", vi vill ligga i framkant.

Något jag som kommunalråd är extra stolt över är arbetet med tidiga insatser för barnen i vår kommun. Genom att samverka över förvaltningsgränser fångar vi upp barn som riskerar att hamna i svårigheter och kan stötta dem och deras familjer till en bättre vardag med ljusare

framtidsutsikter. Eftersom det förebyggande arbetet visat sig så effektivt kommer vi nu att gå vidare med att liknande lösningar även för äldre barn. Samtidigt ser vi att skolresultaten redan vänder uppåt, vilket givetvis är mycket positivt.

Folkhälsoarbetet är inte bara prioriterat för barn, utan är ett arbete som genomsyrar hela befolkningen. Vi fortsätter att se positiva trender för sjukskrivningstalen i kommunen och kan konstatera att färre står utanför arbetsmarknaden.

Det arbete vi gör med folkhälsofrågor har inte bara fått uppmärksamhet i vårt närområde. Nationellt finns ett stort intresse för det vi gör i Tidaholm och min uppfattning är att vi måste bli bättre på att berätta om allt bra vi gör! Vi är en del i världen och om vi intresserar oss för världen kommer den att intressera sig för oss. Att vi kunnat skicka en delegation till USA och att vi nu för andra året deltar under Almedalen är sätt för oss att hämta inspiration och kunskap från världen – och att dela med oss av våra erfarenheter.

Samtidigt som vi blickar upp och ut så får vi inte glömma det viktigaste vi har: våra medarbetare. Jag vill rikta ett stort tack för året som gått till alla som varje dag, dygnet runt och året om, finns i våra verksamheter och gör Tidaholm till en trygg, utvecklande och omtänksam kommun att leva och bo i!

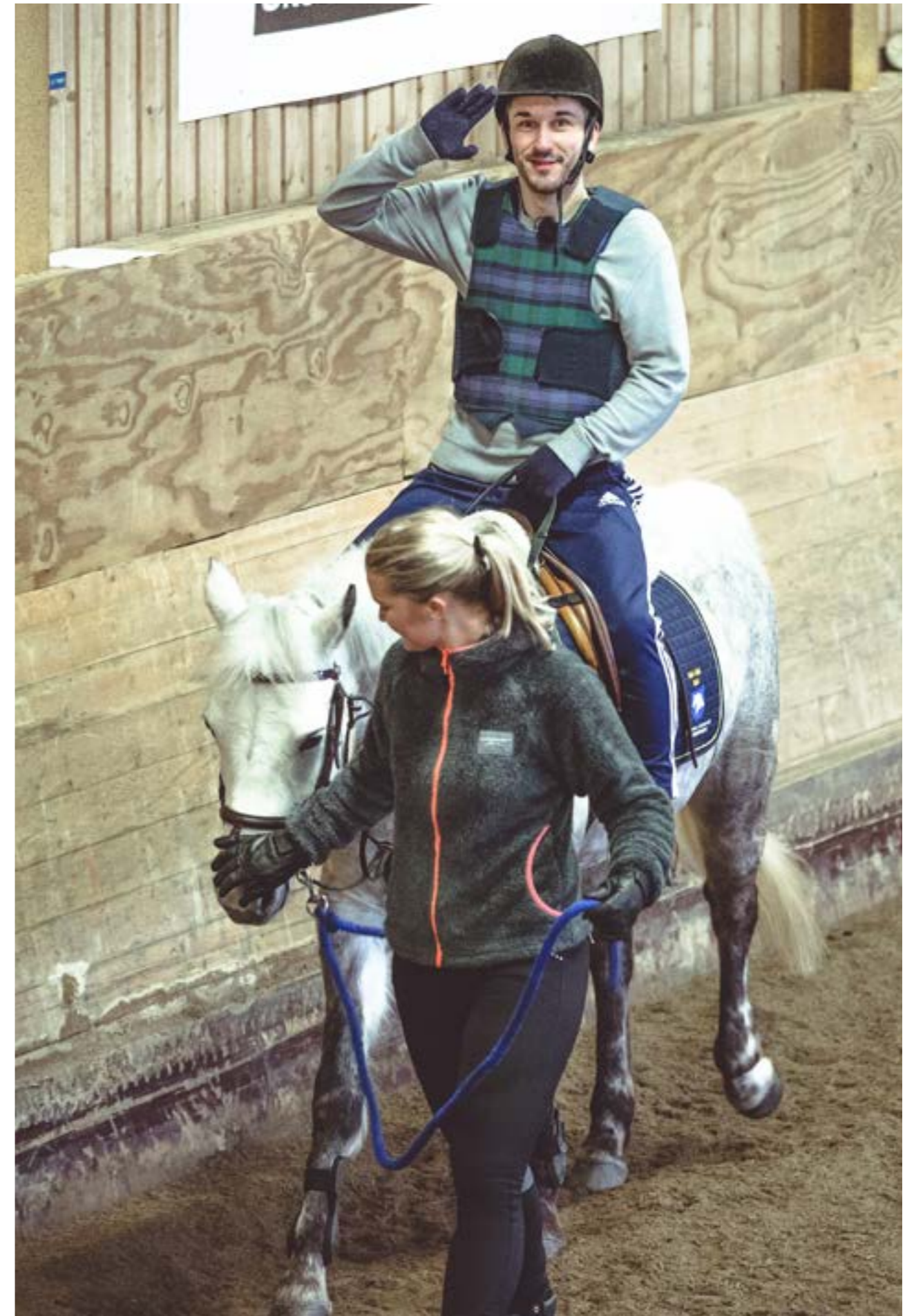
Tidaholmaren är vår arbetsgivare.

Våra medarbetare är vår viktigaste resurs.

Anna-Karin Skatt

Anna-Karin Skatt (S)
Kommunstyrelsens ordförande

Resultat 2017

+16,5 mnkr

Tidaholms kommuns resultat för 2017 uppgår till 16,5 miljoner kronor vilket motsvarar 2.3 % av skatter och bidrag. De stora avvikelserna beror på engångsposter som uppstått under 2017.

Under 2017 har Tidaholms kommun gått över till komponentavskrivning vilket ger ett överskott mot budget på 6,4 miljoner kronor. Förändring av semesterlöneskulden ger ett underskott på 6,3 miljoner kronor, vilket beror på att semesterlöneskulden tidigare varit för låg. Intäkter från skatter och bidrag ger ett underskott på 4,5 miljoner kronor. På kommunstyrelsen finns en prognososäkerhet budgeterat vilket väger upp de lägre skatteintäkterna. Prognososäkerheten ger ett överskott på 9,0 miljoner kronor.

Hellidens förskola.

Att skapa förutsättningar för en attraktiv kommun med utökad möjlighet för byggnation av olika slag har stått i fokus under året. Arbete för att bygga en ny stadsdel, Rosenberg, har startats. Rosenberg kommer att ha plats för bland annat skola, förskola, idrottshall och bostäder.

Kommunens styrning och ledningsarbete har utvecklats mer utifrån uppstart 2015. Under 2017 infördes stöd för intern kontroll och systematisk arbetsmiljöarbete. Arbetet fortgår även efter år 2017 som en del av en förändringsprocess kring kommunens kvalitets- och ledningsarbete.

5 Kommunen når ett bra resultat i de av kommunfullmäktige fastställda strategiska verksamhetsmålen. Av 21 strategiska verksamhetsmål når kommunen upp till eller har närmat sig 20. Utav de 20 målen har kommunen nått full måluppfyllnad för fem stycken.

1 **15**

Den nya organisationen för räddningstjänst, Samhällsskydd mellersta Skaraborg, har startats. Organisationen bygger på samverkan i en gemensam nämnd för kommunerna Falköping, Götene, Skara och Tidaholm.

Framtid och utveckling

Kommunen står inför många utmaningar men också många möjligheter. Kommunstyrelsens roll är att ansvara för den övergripande ledningen och styrningen av den kommunala verksamheten. I detta uppdrag ingår övergripande planeringen av kommunens verksamhet, ekonomi och investeringar.

Kommunen påverkas mycket av det som händer i vår omvärld. Globalisering och möjlighet till ny teknik innebär att förändringar i värderingar sprids snabbare och når fler människor än tidigare. Det gör också att individer ur samma generation troligt kommer att ha mer skilda värderingar än tidigare. Unga vuxnas värderingar präglas av individualism, antiauktoritet och sekularisering - de är rörliga i sina värderingar och beteenden. Som personer är de starka individualister, men på en samhälls nivå tror de att människor gynnas mer av samhälleliga lösningar än att var och en sköter sitt.

Ny teknik gällande informations- och kommunikationsteknologin har stor genomslagskraft. Människor förväntar sig en ökad hög tillgänglighet, det vill säga att tjänster skall vara åtkomliga

var, när och hur som helst. Kommunens service ska vara mer tillgänglig och medborgaren är mer påläst vilket ställer ökade krav på kommunen. Den demografiska trenden är att det föds fler barn och befolkningen i åldrarna 0-18 år ökar kraftigt. Detta samtidigt som befolkningen blir äldre och lever längre.

Dessa faktorer kommer skapa stora utmaningar både inom barnomsorg och utbildning samt vård och omsorg. Det är inte bara demografin som utgör ökade krav på ekonomin, utan press på ökad kvalitet i den kommunala servicen. Under senaste åren har skatteunderlagen ökat betydligt mer än normalt, vilket beror på att fler personer arbetar. Dock kommer inte skatteunderlaget öka i samma takt de kommande åren, vilket innebär en större press på att arbeta mer effektivt och skapa andra arbetssätt.

Vidare luckras kommun- och landstingsgränsernas betydelse upp när tjänster kan levereras utanför den egna gränsen. Olikheter i utbud mellan kommuner och mellan landsting leder till frågor om standardisering av vissa tjänster, men det leder också till att vi som medborgare tar vara

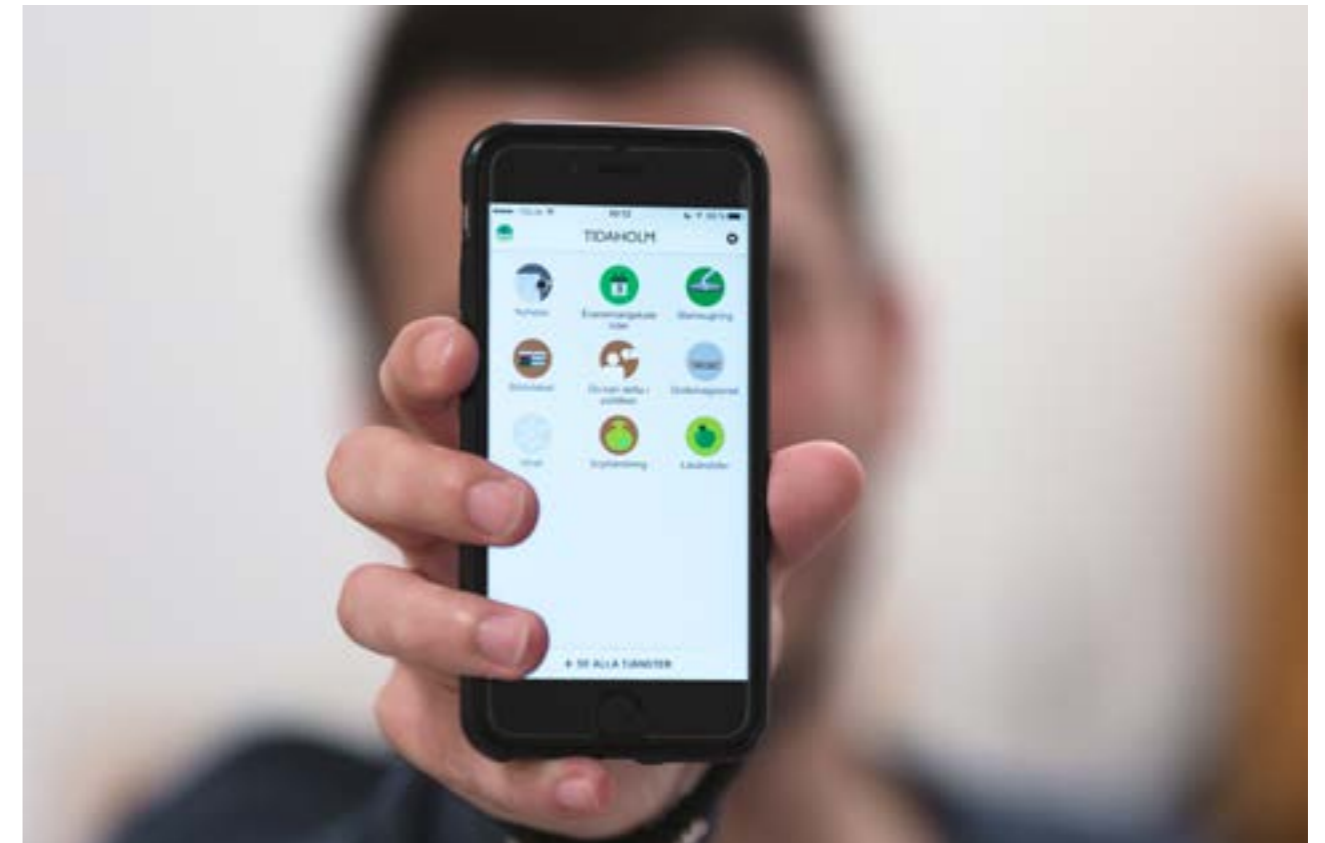

på möjligheten att få tjänster utförda utanför den egna kommunen/landstinget. Mycket tyder på att "rättighetstrenden" förstärks. Med ökad tillgänglighet till information om verksamheters kvalitet görs allt fler medvetna val av medborgarna. För att kostnader inte ska överstiga intäkter framöver kommer en rad olika åtgärder behöva vidtas. Kommunen behöver effektivisera verksamheten genom nya idéer och innovationer, med allt ifrån ny teknik till att arbeta smartare.

Både offentlig och privat sektor ser ett ökat rekryteringsbehov som framförallt kommer sig av stora pensionsavgångar. Jämfört med tidigare generationer drivs den yngre generationen idag framförallt av en önskan om självförverkligande. Det gör att den yngre generationen inte ser sig själva som framtida chefer. Ökad ekonomisk ersättning är inte heller längre tillräckligt för att locka till chefspositioner eftersom nya statusmarkörer inte bygger på konsumtion (ny bil, större hus med mera) utan har andra värden (specialisering, upplevelser, volontärresor, träning med mera).

Få unga akademiker anger kommuner och landsting som sin drömarbetsgivare. Matchningsproblem kan uppstå om den befintliga arbetskraften inte utbildar sig, inte vill ha eller inte vill flytta till de arbeten som fyrtilialisterna lämnar efter sig. En annan problematik är att fler ungdomar har svårt att få jobb, då det inom en rad praktiska yrken har kunskapskraven ökat markant.

En trend är urbaniseringen med ökat tillväxt i storstäder på grund av inflyttning, invandring samt ökat barnafödande vilket påverkar landsbygdssorter på olika sätt. Utvecklingen innebär ett ökat tryck framför allt på de kommuner som växer kraftigt samt de som i hög utsträckning tappat befolkning. En stark identitet är därför viktigt för kommuner som vill locka till sig invånare, företag och turister. Där tydlighet i vad kommunen erbjuder för tjänster gällande boende, företagande, skola, omsorg, fritid och kultur etc är viktigt för att människor och företag ska vilja bo, vistas och verka i kommunen.

I Tidaholms kommun ska vi kunna leva och bo i en god livsmiljö som skapar trygghet, omtanke och utveckling för både individ och företag.

Attraktiv kommun

Tidaholms kommun skall aktivt medverka till att skapa förutsättningar för det goda livet.

Medborgaren i fokus

Tidaholms kommuns invånare skall uppleva en känsla av delaktighet, meningsfullhet och trygghet.

Boende

Tidaholms kommun skall medverka till att öka tillgången på ett bra och varierat boende för alla.

Livslångt lärande

Varje barn, ungdom och vuxen ska ges möjlighet att utvecklas utifrån sina behov och förutsättningar.

Näringsliv

Tidaholms kommun skall vara en aktiv och främjande kraft för näringslivet.

Så här tyder du resultatet:

- Grönt betyder att kommunen har uppnått målet
- Gult betyder att kommunen har närmast sig målet men inte uppnått målet
- Rött betyder att kommunen inte har närmast sig och inte uppnått målet

Redovisning av strategiskt mål		Redovisning av strategisk indikator		
Strategiskt mål	Mål-värde	Utfall	Indikator	Värdering & trend
 Tidaholms kommun erbjuder företag ökad möjlighet till attraktiva lokaler/ industriområden	62 %	85 %	Andel uthyrda kvm (%)	
Markeringen visar om målet är uppnått, kan vara beroende av flera indikatorer samt underliggande verksamhetsmål och aktiviteter.	Resultat vi velat nå	Uppnått resultat	Hur mätningen gjorts	Markeringen visar om målvärdet är uppnått
Målformulering			Markeringen visar förbättrat, oförändrat eller försämrat utfall jämfört med föregående mätning.	

Uppföljning av vision och mål 2016

För att veta vart kommunen vill och vad kommunen vill uppnå har en strategiskt plan och budget arbetats fram. Vi, kommunens politiker tillsammans med engagerade och intresserade Tidaholmare, har arbetat med hur vi vill se kommunen i framtiden. Vision och målbild utgår från kommunfullmäktiges viljeriktning.

Så här arbetar vi med mål

Styr- och ledningsmodellen utgår och bygger på en kommungemensam vision. Under visionen finns i nuläget fem målområden för verksamhetsstyrning och ett målområde för ekonomistyrning. Respektive målområde har brutits ner till ett antal strategiska mål som tydliggör vad vi vill uppnå. De strategiska målen är knutna till olika ansvarsområden (nämnder) för att skapa styrning ner på verksamhetsnivå.

Mål- och resultatuppföljning

För att få en antydning om kommunen når målen, det vill säga om kommunen uppnått resultat av arbetet, analyseras de strategiska målen. Det görs bland annat genom att analysera resultatet av aktiviteter som genomförts och mätning av olika indikatorer.

För att få en överblick används färgkodade symboler för bedömningen av resultatet och de strategiska målen.

Efter rubrikerna analys, värdering, lärdomar och förslag på förbättringar visas den eller de indikatorer som stödjer den subjektiva bedömningen av resultatet av det strategiska målet. Indikator-tabellen visar på målvärde och utfall, vilket ligger till grund för värdering och trendpil för själva indikatorn.

Sammantaget resultat av måluppfyllnad

			
Attraktiv kommun	1	6	
Medborgaren i fokus		2	1
Boende	1	1	
Näringsliv	2	4	
Livslångt lärande	1	2	
God ekonomisk hushållning*	2		

* God ekonomisk hushållning innebär att kommunens finansiella mål samt verksamhetsmässiga mål uppnås.

Attraktiv kommun

Tidaholms kommun skall aktivt medverka till att skapa förutsättningar för det goda livet.

	Strategiskt mål	Mål-värde	Utfall	Indikator	Värdering & trend
●	Tidaholms medborgare upplever kommunen som en bra plats att leva och bo i	62	63	Medborgarundersökning, NRI (nöjd regionindex)	● ↗
◆	Tidaholms medborgare är nöjda med kommunens verksamheter	61	60	Medborgarundersökning, NMI (nöjd medborgar-index)	◆ →
◆	Kommunens verksamheter och service för medborgare präglas av hög kvalitet och effektivitet	50	34	Antalet e-tjänster som kommunen erbjuder	■ ↗
◆	Tidaholms medborgare ska rekommendera andra att bosätta sig i kommunen	63	64	Medborgarundersökning, NRI (nöjd regionindex, faktorn rekommendation)	● ↗
◆	I Tidaholms kommun råder en god folkhälsa	13,6	12,3	Sjukfrånvaro för medborgare i Tidaholms kommun (dagar)	● ↗
		70 %	74,2 %	Gymnasieelever med examen inom 4 år, andel (%)	● ↗
		82 %	94,2 %	Elever i åk 9 som är behöriga till ett yrkesprogram, andel (%)	● ↗
◆	Medborgarna har en positiv upplevelse av centrala offentliga platser i Tidaholms kommun	90 %	55 %	Enkät Offentliga rummet, Tidaholms kommun (%)	■ ↘
◆	Tidaholms kommun utvecklas till ett förbättrat hållbart samhälle	217	153	Tidaholms kommuns placering i Aktuell hållbarhet/Miljöaktuellt kommunranking	● ↗

Medborgaren i fokus

Tidaholms kommuns medborgare skall uppleva delaktighet, meningsfullhet och trygghet.

	Strategiskt mål	Mål-värde	Utfall	Indikator	Värdering & trend
◆	Medborgarna är nöjda med möjligheten till inflytande gentemot kommunen	45 %	46 %	Medborgarundersökning, NII (nöjd inflytande index)	● ↗
◆	Tidaholms medborgare känner sig trygga så väl inomhus som utomhus	60 %	57 %	Medborgarundersökning, NRI (Nöjd region index) Trygghet	◆ ↗
■	Tidaholms kommuns hemsida erbjuder relevanta e-tjänster och aktuell information om kommunens styrning, verksamheter och service	82 %	71 %	Informationsindex för kommunens webbplats - Totalt (%)	◆ ↘

Boende

Tidaholms kommun skall medverka till att öka tillgången på ett bra och varierat boende för alla.

	Strategiskt mål	Mål-värde	Utfall	Indikator	Värdering & trend
◆	Det finns förbättrade möjligheter att hyra eller köpa en bostad i Tidaholms kommun	50	23	Antal nya inflyttningsklara lägenheter/villor	■ ↗
●	Tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning ska förbättras	90 %	95 %	Andel kommunala lokaler som finns med i tillgänglighetsdatabasen (%)	● →
		60%	-	Andel av maxpoäng för sammanlagt resultat gällande fysisk tillgänglighet, Tillgänglighet och delaktighet (%)	

Näringsliv

Tidaholms kommun skall vara en aktiv och främjande kraft för näringslivet och civilsamhället.

	Strategiskt mål	Mål-värde	Utfall	Indikator	Värdering & trend
◆	Näringslivsklimat ska förbättras inom Tidaholms kommun	150	158	Placering i Svenskt näringslivs företagsklimat	◆ ↘
		60	73	Total Nöjd kundindex, NKI samt Företagarnas bedömning av servicen inom myndighetsområdet	● ↘
◆	Tidaholms kommun erbjuder företag ökad möjlighet till attraktiva lokaler/ industriområden	62 %	85 %	Andel uthyrda kvm (%)	● ↗
◆	Fler företag startas och utvecklas i Tidaholm	3,4	3,7	Antalet nya företag per 1000 invånare, Nyföretagarbarometern	● ↗
●	Tidaholms kommun främjar en positiv utveckling av besöksnäringen i kommunen	376 000	382 625	Antalet besökare på utvalda platser	● ↗
●	Antalet gästnätter i kommunen ska öka	56 300	63 110	Antal gästnätter	● ↗
◆	Tidaholms kommuns hushåll har förbättrad tillgång till bredbandsuppkoppling	60 %	70 %	Andel hushåll med minst 100 Mbit (%)	● ↗

Livslångt lärande

Varje barn, ungdom och vuxen ska ges möjlighet att utvecklas utifrån sina behov och förutsättningar.

	Strategiskt mål	Mål-värde	Utfall	Indikator	Värdering & trend
◆	Utbildningsnivån ökar i Tidaholms kommun	25,5 %	-	Invånare 25-64 år med eftergymnasial utbildning, andel (%)	
●	Grundskolans kvalitet skall förbättras	178	26	Sammanvägt resultat i grundskolan, lägeskommun, ranking	● ↗
◆	Brukare är nöjda med äldreomsorgen och dess kvalitet	98 %	97 %	Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	◆ ↗
		95 %	86 %	Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	◆ ↗

God ekonomisk hushållning

God ekonomisk hushållning innebär att kommunens finansiella mål samt verksamhetsmässiga mål uppnås.

	Strategiskt mål	Mål-värde	Utfall	Indikator	Värdering & trend
●	Årets resultat skall uppgå till 2 % av skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning	2 %	2,3 %	Årets resultat / skatteintäkter och kommunal-ekonomisk utjämning (%)	● ↘
●	Undvika upplåning till investeringar i skattefinansierad verksamhet	120,3	109,9	Låneskuld (mnkr)	● ↘
		0	0	Nyupplåning (mnkr)	● →

Hållbar miljö

Miljöredovisning

Tidaholms kommun arbetar långsiktigt med att nå den politiska målsättningen om hållbar utveckling, vilket finns angivet i såväl lokala mål och strategier som i nationella mål. Hållbar utveckling utgör paraplyet för att kommunen ska nå en långsiktig balans mellan sociala, ekonomiska, miljömässiga och kulturella aspekter.

I kommunens strategiska plan anges att Tidaholms kommun ska arbeta för att skapa en livsmiljö som är långsiktigt hållbar vilket innebär att den är hållbar både socialt, miljömässigt och ekonomiskt. För att kunna följa kommunens utveckling har kommunen ett effektmål som innebär att Tidaholms kommun ska utvecklas till ett förbättrat hållbart samhälle och mätmetoden är kommunens placering i miljöaktuells ranking.

Som ett led i kommunens arbete mot ett hållbart Tidaholm har kommunfullmäktige antagit naturvårdsprogram och vindbruksplan, där inriktningen är hållbar utveckling av biologisk mångfald och minskad användning av fossilbränslen och mer förnyelsebar energi.

Energi

Vindbruksplanen redovisar lämpliga områden för etablering av vindkraftverk. Inom dessa områden ges förutsättningar för att bygga cirka 45 vindkraftverk. Den beräknade energiproduktionen beräknas uppgå till 243 GWH/år beroende på vindkraftsverkens storlek. 2017 fanns tre vindkraftverk i kommunen och cirka 24 stycken har tillstånd men väntar på att infrastrukturen för el ska bli klar.

Hållbara transporter

Strategin är att det skall finnas trygga och säkra gång- och cykelvägar mellan bostad, skola, arbete och fritidsaktiviteter samt att kommunikationer ska stödja studier, arbete och boende.

Inom en radie på 1500 meter från Gamla Torget finns cirka två mil gång- och cykelvägar varav samtliga är länkade till Ringvägen som utgör ryggraden för gång- och cykelvägnätet.

Cirka 50 kommunanställda har genomgått utbildning i trafiksäkerhet & sparsam körning. Syftet är bland annat att utöka och ge en större förståelse för vilka risker man utsätts för i trafikmiljön och metod för sparsam körning.

Avfall som resurs

Kommunen har arbetat med utveckling av e-tjänster samt digitalisering inom olika verksamhetsområden, till exempel e-arkiv och en till en datorer (en dator per elev) samt utökat antal e-tjänster. Detta bidrar bland annat till minskat antal utskrifter. Elektronisk utrustning hanteras miljömässigt under hela dess livscykel och återanvänds i första hand därefter återvinns IT-utrustningen via underleverantörer.

Kommunfullmäktigen antog 2010 en revidering av avfallsplanen, med övergripande målsättning att erbjuda kommunens invånare en god service till rimlig kostnad samt ett resurs och miljöriktigt omhändertagande av avfall.

Tidaholm har bra luftkvalitet

Kommunerna har ett ansvar för att EU:s miljö kvalitetsnormer för utomhusluft följs. De mätningar som genomförts visar på att Tidaholms kommun ligger under de riktvärden som angetts under delmålet i det nationella målet "Frisk luft". Partiklar (PM10) är den luftförorening som bedöms medföra störst hälsoproblem i svenska tätorter.

Biologisk mångfald

Som ett led i kommunens arbete med hållbar utveckling antog kommunfullmäktige 2010 ett naturvårdsprogram. Syftet med naturvårdsprogrammet är bland annat att vara vägledande för kommunens arbete med naturvård och hur kommunen arbetar mot de nationella miljömålen.

Stadens biologiska mångfald ska skyddas i detaljplaner och redovisas i översiktsplanen.

God tillgång till tätortsnära natur och rekreation

I Tidaholm finns det gott om tätortsnära natur för att utöva den dagliga motionen. Avstånden mellan bostaden och naturen är korta vilket gör det möjligt att gå eller cykla för att snabbt komma ut i naturen. Ånarundan, Hellidsberget och Stallängsskogen utgör viktiga tätortsnära rekreationsområden.

Kulturhistoriska byggnader

Strategin för kommunalt ägda kulturhistoriska byggnader är att de ska ha ett långsiktigt skydd. Skyddet består bland annat av att kommunala värdefulla byggnader inte får rivras. Kommunen äger tjugofyra byggnader. Strategin är ett led i att uppfylla det nationella miljömålet "En god byggd miljö". Sammanlagt har åtta kommunala byggnader ett bevarandeskydd, därutöver finns tre privata byggnader som är skyddade med rivningsförbud.

Miljöpris

Miljö- och byggnadsnämndens miljöpris delades inte ut 2017. Priset i dess nuvarande form utreds.

Miljöpriset har tidigare delats ut årligen sedan 2010 till personer eller organisationer som på ett förtjänstfullt sätt verkat för en hållbar ekologisk utveckling och en förbättrad livsmiljö.

Offentlig upphandling och miljövänliga inköp

Barn- och utbildningsnämndens andel kilo inköpta livsmedel som utgörs av ekologiska varor har ökat till 38 procent och överstiger därmed målvärdet som var 33 procent. Inköpsvärdet för ekologiska livsmedel har ökat till 23,3procent vilket överstiger målvärdet som var 23 procent. Under våren gjordes en ny upphandling av skolmåltider för Rudbecksgymnasiet där krav ställdes i enlighet med nämndens mål.

Under 2017 har kostplaneraren och personalen i tillagningsköken planerat matsedel för grundskolan med hänsyn till målet om ökat inköp av ekologiska livsmedel.

År 2017 har Barn- och utbildningsnämndens köpt 99,41 procent svenskt kött och chark. Detta överstiger målvärdet som var 80 procent. Resultatet innebär en tydlig förbättring jämfört med år 2016, då andelen uppgick till 92 procent.

Under 2009 påbörjades inköpssamverkan med Skövde kommun, där Tidaholms kommun köper tjänsten av upphandlingsfunktionen.

Social hållbarhet

Tidaholms kommun arbetar utifrån ett långsiktigt perspektiv på social hållbarhet och folkhälsa. Målet med kommunens folkhälsoarbete är att sträva mot det nationella folkhälsomålet att skapa samhälleliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor i befolkningen. Detta är en stor utmaning inom svensk folkhälsopolitik, eftersom hälsoklyftorna mellan samhällsgrupper ökar. Socioekonomiska faktorer, som utbildningsnivå och inkomst, spelar roll för en individs hälsa.

För att skapa ett socialt hållbart samhälle behöver positiva folkhälsotrender bibehållas och de negativa trenderna analyseras och förstås bättre. Båda dessa kräver insatser av olika slag, där ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv blir särskilt viktigt.

Delaktighet och inflytande

Att känna sig inkluderad av sin omgivning och ha möjlighet att påverka samhället omkring sig är viktigt för människors välbefinnande. I Tidaholms kommun råder ett stort intresse för vad som sker i den lokala politiken. Valdeltagandet är högt och kommunen arbetar för att skapa fler medborgardialoger. Deltagandet i sociala och kulturella aktiviteter är också relativt högt men 20 procent av den vuxna befolkningen anser fortfarande att de har ett lågt socialt deltagande.

Föreningslivet engagerar många barn och unga och arbetet för ett längre idrottande är viktigt för att motverka trenden att barn, framför allt flickor, slutar tidigt i idrotten.

Ekonomiska och sociala förutsättningar

En jämlik fördelning av förutsättningar i samhället, så som utbildning, arbete och inkomst, ökar möjligheterna för en jämlik hälsa. I kommunen sker en positiv utveckling vad gäller utbildningsnivå, som ökar över tid. 24,6 procent av befolkningen har en eftergymnasial utbildning.

Det utbetalda ekonomiska biståndet ökar generellt men minskar för gruppen unga. De personer som tar emot bistånd kan dock göra det under en längre tid. Barn i hushåll som tar emot ekonomiskt bistånd var 6,4 procent av kommunens barn vid den senaste mätningen.

Barns och ungas uppväxtvillkor

Tidaholms kommun satsar särskilt på arbetet med tidiga insatser för barn och unga. Under året har ett tvärprofessionellt team börjat arbeta

i åldersgruppen 0-5 år för att möta barn, familj och förskola vid en tidig negativ hälsoutveckling. Planeringen påbörjas i slutet på året för att skapa en liknande tvärprofessionell satsning riktad mot ungdomar på högstadiet för att främja skolnärvaro.

Kommunen arbetar också med hälsofrämjande arenor så som familjecentralen och Ung Arena för att möta behov under uppväxten, tiden som ung vuxen och som förälder.

Under 2017 har behörigheten till gymnasiet förbättrats. Arbetet för att alla barn ska känna trygghet och studero i skolan fortsätter

Hälsa i arbetslivet

Sjukpenningtalet har genom riktat arbete minskat avsevärt i kommunen och låg i slutet av 2017 på 11,7 dagar. Fortsatt är det kvinnor som tar ut mest sjukpenning. Ohälsotalet, som är en sammanställning av utbetalda dagar med sjukpenning, arbetsskadesjukpenning, rehabiliteringspenning, sjukersättning och aktivitetsersättning, visar att kommunen fortsatt behöver arbeta för att främja hälsa i arbetslivet.

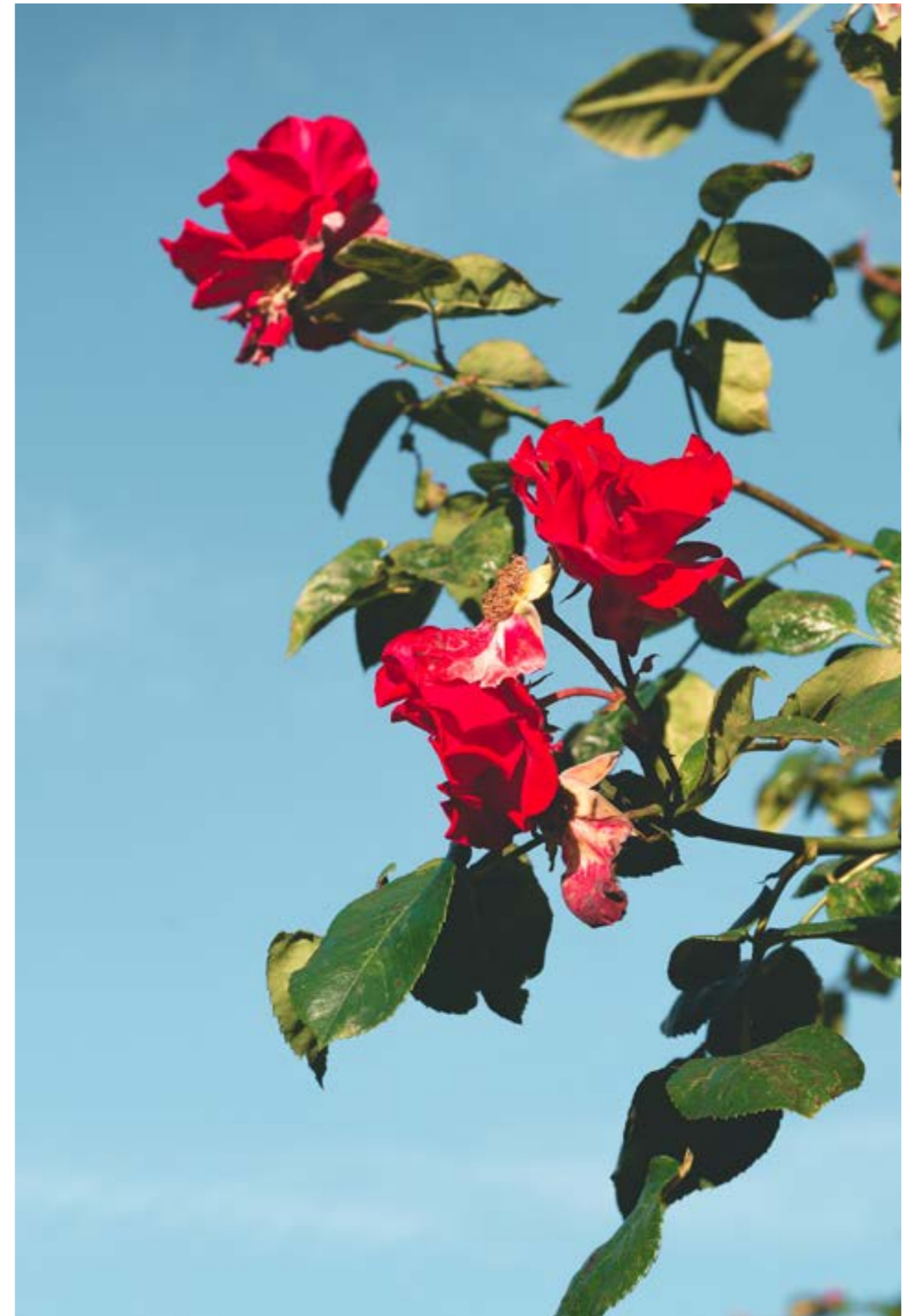
Tidaholms kommun driver också ett internt arbete för rätten till heltid, vilket positivt gynnar jämställdheten i arbetslivet.

Trygga och säkra miljöer

Hur samhället är uppbyggt skapar förutsättningar för hälsa och välfärd. Vissa miljöer innebär risker för olycksfall eller negativ påverkan på hur trygg en känner sig i sin omgivning. Kommunen har under 2017 bland annat arbetat med trygghetsskapande åtgärder och säkerhet i trafiken. Dialog har hållits med unga medborgare om vilka platser som anses som otrygga. Resultatet har tagits i beaktande under utvecklingen av översiktsplanen.

Hälsofrämjande hälso- och sjukvård

I kommunen upplever 73 procent av vuxna och 64 procent av ungdomar att de är nöjda med sin egen hälsa. Bland personer över 65 år som bor i särskilt boende eller har hemvård är det 24 procent som upplever sig ha ett gott eller mycket gott hälsotillstånd, det är dock vanligt att ha lättare besvär av oro och ångslan. Inom olika målgrupper behöver arbetet för att öka det psykiska välbefinnandet fortsätta, något som också är kopplat till levnadsvanor och fysisk hälsa.

Personalredovisning

Måluppfyllelse

Tidaholms kommun skall vara en attraktiv arbetsgivare.

	Strategiskt mål	Mål-värde	Utfall	Indikator	Värdering & trend
●	Frisknärvaro ska öka bland medarbetarna	5,8 %	5,8%	Sjukfrånvarostatistik (%)	● ↗
		82	80	Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen – Motivationsindex	◆ →
		75	76	Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen- Ledarskapsindex	● →
		82	80	Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen- Styrningsindex	◆ →
◆	Öka jämställdheten	70 %	70 %	Andelen tillsvidareanställda som arbetar heltid (%)	→

Personalvolym

Antal anställda per nämnd	2017	2016	2015	2014
Kommunstyrelse	41	38	35	40
Tekniska	76	79	81	83
Miljö & bygg	11	11	9	8
Kultur & fritid	34	38	33	32
Barn & utbildning	487	471	420	428
Social & omv.	535	563	534	496
Totalt	1184	1 200	1 112	1 087

Antal årsarbetare per nämnd	2017	2016	2015	2014
Kommunstyrelse	39	36	32	36
Tekniska	72	75	76	78
Miljö & bygg	11	11	9	8
Kultur & fritid	30	34	28	27
Barn & utbildning	473	455	403	412
Social & omv.	482	499	470	437
Totalt	1107	1110	1018	998

Sysselsättningsgrad

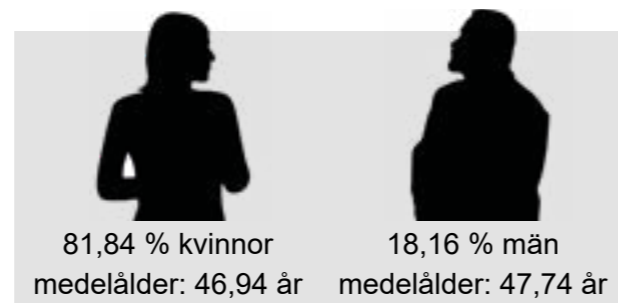
Den genomsnittliga sysselsättningsgraden har under 2016 ökat från 93,6 procent till 94,11 procent.

Kön- och åldersfördelning

- 309 personer är under 40 år
- 328 personer är mellan 40 och 49 år
- 185 personer är mellan 50 och 54 år
- 165 personer är mellan 55 och 59 år
- 197 personer är 60 år eller mer

Medelåldern är oförändrad sedan 2016.

Andelen män har ökat något från 17,9 procent 2016 till 18,16 procent 2017. Andelen anställda av underrepresenterat kön bör ökas inom samtliga yrkeskategorier.

Personalomsättning

Pensionsavgångar, de som fyller 65 år

Omvårdnadspersonal är den personalkategori där vi har flest pensionsavgångar de närmsta åren.

Pensionsavgångar Personalkategori	2017	2018	2019	2020
Omvårdnadspersonal*	14	6	11	16
Lärare**	4	2	3	1
Förskollärare/barnskötare	1	4	1	7
Lokalvårdare	0	2	0	1
Assistent/sekreterare	0	1	2	2
Chef/arbetsledare	2	1	2	2
Rektorer	1	0	1	0
Fastighetsskötare/vaktm.	1	1	0	0
Övriga	8	11	11	14
Totalt	31	28	31	43

*Omfattar omvårdare, personliga assistenter och vårdbiträde

**Omfattar lärare och specialpedagoger i alla kategorier

Närvaro och frånvaro

Närvarotid och frånvarotid kan vara av intresse att analysera tillsammans med omfattning på mertid och vikarier. Nedan redovisas närvaro- och frånvaroprocenten för kommunens samtliga anställda samt orsaken till frånvaron.

Här kan utläsas att all frånvaro har minskat sedan förra året, förutom övrig ledighet som har ökat. Den samlade frånvaron har dock minskat.

Närvaro/frånvaro %	2017	2016	2015	2014
Sjukdom	5,8	6	6,6	6,2
Vård av barn	3,7	3,6	3,7	3,8
Övr. ledighet	3,6	3,2	2,8	2,7
Semester	7	7,2	7,3	7,1
Arbetad tid	78,9	80	79,6	80,2

Semesterlöneskuld

Semesterlöneskuld (tkr)	2017	2016	2015	2014
Total semesterlöneskuld	27 392	23 007	21 807	20 865
PO-kostnader	10 973	8 841	8 387	8 025
Totalt	38 365	31 848	30 194	28 890
Förändring	6 617	1 654	1 304	943

Tidsbegränsade anställning

Tidsbegränsad anställning	2017	2016
Vikarie/ava, månadsavlönade	114	122
Timanställda	693	460
Totalt	807	582

Väsentliga personalförhållanden

Sjukfrånvaron för kvinnor är oförändrat sedan förra året medan sjukfrånvaron för män har minskat. Den totala sjukfrånvaron har dock minskat, vilket beror på de olika projekt och utbildningar som kommunen genomfört samt arbetet med förebyggande åtgärder och tidiga insatser för att förhindra ohälsa.

Av det totala antalet sjukdagar på 26069 är 17362 långtidsfrånvaro omfattande 60 dagar eller mer, dvs. 66,6 procent. För 2016 var motsvarande siffra 64,5 procent.

Kvinnor	2017		2016	
	Antal	Sjukdom	Antal	Sjukdom
-29	192	4,4 %	174	4,6 %
30-39	242	7,2 %	240	5,4 %
40-49	347	6,9 %	359	7,2 %
50-59	320	6,9 %	303	6,2 %
60-	176	5,6 %	167	7,6 %
Genomsnitt	1277	6,2 %	1243	6,2 %

Män	2017		2016	
	Antal	Sjukdom	Antal	Sjukdom
-29	48	5,4 %	51	5,0 %
30-39	58	2,7 %	56	3,5 %
40-49	63	1,6 %	63	5,7 %
50-59	83	2,8 %	81	2,5 %
60-	56	4,4 %	62	6,1 %
Genomsnitt	308	3,38 %	313	4,56 %

Sjukfrånvaro per förvaltning i procent				
	2017	2016	2015	2014
Kommunstyrelsen	4	2,8	2,6	4,1
Tekniska förvaltningen	6,7	5,1	5,0	5,7
Miljö- och byggnadsförvaltningen	3,3	8,0	3,7	2,2
Kultur- och fritidsförvaltningen	6	6,7	8,5	8,1
Barn- och utbildningsförvaltningen	4,8	4,9	5,6	5,4
Social- och omvårdnadsförvaltningen	7	7,3	8,2	7,1
Totalt	5,8	6,0	6,6	6,2

Personalkostnad

Kommunens totala personalkostnad (tkr)				
	2017	2016	2015	2014
Direkt ersättning	441 315	421 190	382 861	370 171
Personalomkostnad	167 827	158 572	141 055	135 075
Totalt	609 142	579 762	523 916	505 246

Löneläge december 2017, tillsvidareanställda			
	Kvinnor	Män	Totalt
Medellön	28 190	29 516	28 431
Medianlön	27 000	27 500	27 125
Percentil 90	34 000	36 960	34 735
Percentil 10	23 382	23 180	23 308

Kommunens totala personalkostnad

Personalkostnad per nämnd* (tkr)							Summa	
	KS	TN	MBN	KFN	BUN	SON	2017	2016
Arvode	2 299	241	296	252	577	502	4 167	4 546
Ordinarie personal	15 341	23 903	4 376	10 843	177 915	149 908	382 286	357 720
Vikarier	109	1 203	13	755	5 089	12 785	19 954	21 903
Mertid	101	895		191	1 988	4 188	7 363	7 597
OB, Beredskap	10	1 036		294	1 024	16 585	18 949	20 140
Övrigt	503	131	0	29	0	5 483	6 146	8 222
Beredskapsarb	239			2	185	2 024	2 450	1 062
Direkt lön	18 602	27 409	4 685	12 366	186 778	191 475	441 315	421 190
Pers.omkostn	7 671	10 434	1 773	4 694	70 948	72 307	167 827	158 572
Totalt	26 273	37 843	6 458	17 060	257 726	263 782	609 142	579 762

Personalkostnader förändring per nämnd* mellan år 2016 och 2017 (tkr)							Summa
	KS	TN	MBN	KFN	BUN	SON	2017
Arvode	-246	-24	-39	-24	-31	10	-354
Ordinarie personal	1 354	494	17 893	4 018	395	409	24 564
Vikarier	-14	316	-118	-1 631	-391	-108	-1 947
Mertid	-124	-45	115	-149	-30	-2	-234
OB, Beredskap	2	-199	104	-1 096	-3	0	-1 192
Övrigt	102	72	-4	-2 243	0	-3	-2 076
Beredskapsarb	239	-99	123	1 123	2	0	1 388
Direkt lön	1 314	515	18 074	-2	-58	306	20 149
Pers.omkostn	1 233	385	7 954	1 120	13	141	10 846
Totalt	2 546	900	26 028	1 118	-45	448	30 995

*KS - Kommunstyrelse, TN - Teknisk nämnd, MBN - Miljö- och byggnadsnämnd, BUN - Barn- och utbildningsnämnd, SON - Social- och omvårdnadsnämnd

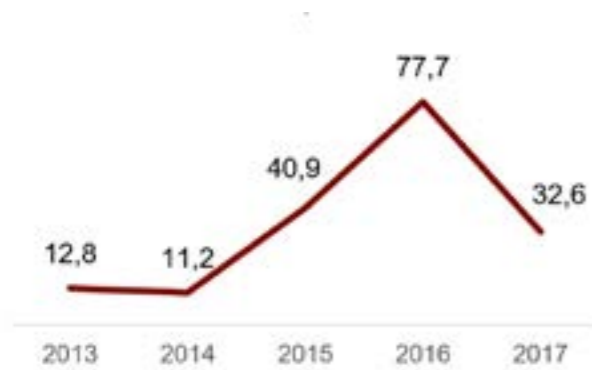
Årets resultat - Kommunkoncernen

I den sammanställda redovisningen för koncernen ingår förutom Tidaholms kommun:

- Tidaholms Energi AB Koncern (andel 100 %)
- Tidaholms Bostadsbolag AB (andel: 100 %)
- Tidaholms Elnät AB (andel: 100 %)
- Bösab (andel: 25 %)

Resultatet för 2017 för Tidaholms kommunkoncern uppgår till 32,6 miljoner kronor (77,7 miljoner kronor för 2016). Tidaholms energi ABs koncernresultat uppgår till 14,5 miljoner kronor vilket är i nivå med 2016 då resultatet uppgick till 16,7 miljoner kronor. Den stora förändringen beror på att Tidaholm kommuns resultat är 55,0 miljoner kronor lägre än 2016. Mer om detta under ekonomisk analys - kommun.

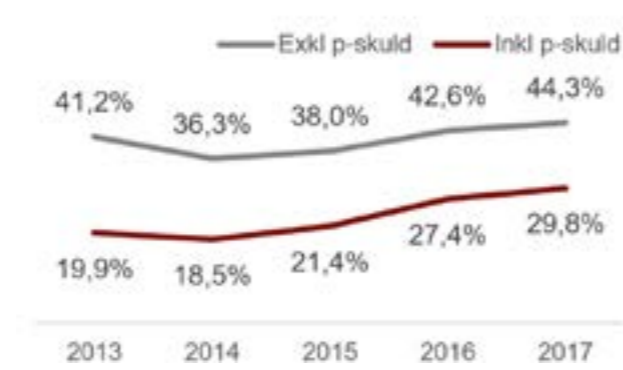
Koncernen resultat 2013-2017

I resultatet har elimineringar gjorts för interna mellanhavanden och även för reavinsten som uppstod i kommunen vid försäljning av Tidaholms Bostad AB inom koncernen till Tidaholms Energi AB.

- De likvida medlen uppgår till 171,6 miljoner kronor 2017 (133,6 miljoner kronor år 2016)
- Koncernens långfristiga låneskuld uppgår till 429,6 miljoner kronor.
- Koncernens soliditet uppgår till 29,8 % inkl pensions-skuld (27,4 % år 2016).
- Borgensåtaganden och ansvarsförbindelser uppgår till 212,5 miljoner kronor varav intjänade pensionsförmåner för de anställda före 1998 utgör 178,9 miljoner kronor

Koncernens soliditet 2013-2017

Information om bolagen

Tidaholms Energi AB - Koncern

Koncernen Tidaholms Energi AB består av moderbolaget Tidaholms Energi AB samt dotterbolaget Tidaholms Elnät AB och 25 procent av Bösab. Under året förvärvades Tidaholms Bostadsbolag AB av kommunen.

TEAB Koncern (tkr)	2017	2016
Omsättning	128 595	115 919
Res efter fin post	18 767	21 399
Årets resultat	14 465	16 667
Balansomslutning	465 266	455 643
Soliditet %	15,9	13,2
Investeringar	33 385	32 721
Eget kapital	74 036	60 160

Tidaholms Energi AB - Moderbolag

Tidaholms Energi AB - Moderbolag svarar för fjärrvärmeverksamhet, elproduktion samt IT-verksamhet och ägs till 100 procent av kommunen. Tidaholms Energi AB äger Tidaholms Elnät AB som distribuerar el. Moderbolaget Teab äger 25 procent av aktierna i Bredband Östra Skaraborg AB (Bösab).

TEAB Moderbolag (tkr)	2017	2016
Omsättning	84 285	77 593
Res efter fin post	10 205	10 412
Årets resultat	839	630
Balansomslutning	302 168	286 831
Soliditet %	6,1	6,9
Investeringar	25 688	23 342
Eget kapital	20 729	19 890

Tidaholms Elnät AB

Tidaholms Elnät AB bedriver distribution av el. Ägs till 100 procent av Tidaholms Energi AB.

TENAB (tkr)	2017	2016
Omsättning	39 977	40 791
Res efter fin post	7 577	9 894
Bokslutsdisp	6 000	9 600
Årets resultat	1 230	229
Balansomslutning	172 650	173 927
Soliditet %	24,3	20,7
Investeringar	2 959	7 840
Eget kapital	6 420	5 191

Tidaholms Bostads AB

Tidaholms Bostadsbolag är ett kommunalt bostadsbolag som äger och förvaltar 280 lägenheter samt lokaler, garage och bilplatser i anslutning till bostadsfastigheterna. Bolaget förvaltar även industrifastigheten Granaten 7.

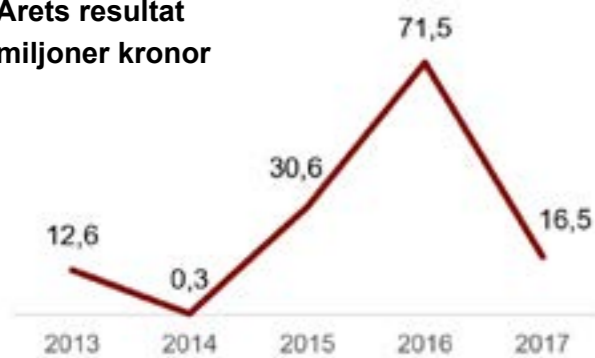
TBAB (tkr)	2017	2016
Omsättning	20 577	20 509
Resultat	1 508	738
Balansomslutning	72 543	71 189
Soliditet %	14,8	13,0
Investeringar	4 737	1 533
Eget kapital	10 756	9 248

Ekonomisk analys - Kommunen

Årets resultat

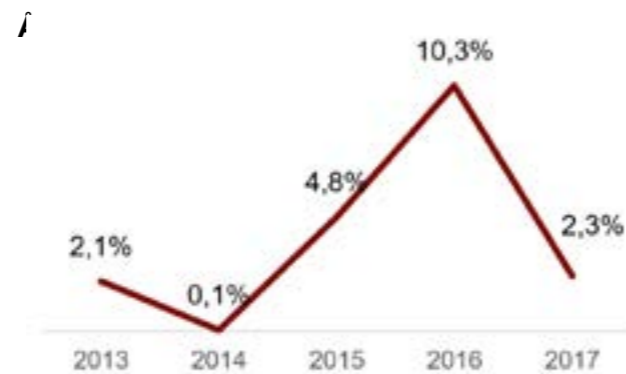
Tidaholms kommuns resultat för 2017 uppgår till 16,5 miljoner kronor vilket motsvarar 2,3 procent av skatter och bidrag. De stora avvikelserna beror på engångsposter som uppstått under 2017. Under 2017 har Tidaholms kommun infört komponentredovisning på anläggningstillgångar vilket ger minskade avskrivningskostnader. Avskrivningar för 2017 uppgår till 30,5 miljoner kronor vilket är 5,0 miljoner kronor lägre än för 2016. Förändring av semesterlöneskulden medför en kostnad på 6,3 miljoner kronor, vilket beror på att semesterlöneskulden tidigare varit för lågt beräknad. Kostnaden belastar varje nämnd och är en del av orsaken till underskott hos nämnderna.

Årets resultat miljoner kronor

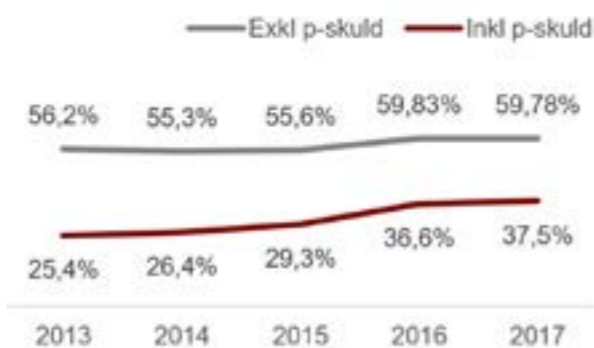
Intäkter från skatter och bidrag uppgår till 710,5 miljoner kronor vilket är en ökning med 13,7 miljoner kronor jämfört med 2016. Ökningen på 2,0 procent är relativt liten och beror på de extra statsbidragen kommunen erhöll under 2016.

Resultatet för 2017 är 55,0 miljoner kronor lägre än 2016. Detta beror på att kommuner och landsting fick ett extra statsbidrag 2016, för Tidaholm kommuns del var detta 25,5 miljoner kronor. Försäljning av Tidaholms bostads AB från kommunen till Tidaholms energi AB gav en intäkt 2016 på 12,2 miljoner kronor. Intäkter från migrationsverket är också lägre under 2017 jämfört med 2016.

Soliditet

Soliditeten uppgår till 37,5 procent inklusive pensionskulden. (59,8 procent exklusive pensionskulden). Det egna kapitalet har ökat med 16,5 miljoner kronor beroende på årets resultat. Kommunens egna kapital uppgår till 480,6 miljoner kronor. Balansomslutningen har ökat med 28,2 miljoner kronor, vilket är en relativt liten ökning som beror på att investeringarna under året varit lägre än budgeterat.

Budgetavvikelser

Kommunens budgeterade resultat för 2017 uppgick till 14,0 miljoner kronor och resultatet är 2,5 miljoner kronor bättre än budget. De stora avvikelserna är främst avskrivningarna som är 6,4 miljoner kronor lägre än budget och beror på omläggningen till komponentavskrivning (4,5 miljoner kronor lägre) samt lägre investeringar inom renhållningsverksamheten (1,6 miljoner kronor lägre). Semesterlöneskulden som tidigare varit för låg ger en ökad kostnad hos nämnderna och är en del av nämndernas budgetavvikelse. Totalt för kommunen uppgår kostnaden för förändringen till 6,3 miljoner kronor varav 5,3 miljoner kronor beror på tidigare felberäkning av semesterlöneskulden. Intäkterna från skatter och bidrag är 4,5 miljoner kronor lägre än budget vilket främst beror på en orimligt hög tillväxttakt i prognosen från SKL från april 2016 som budgeten bygger på.

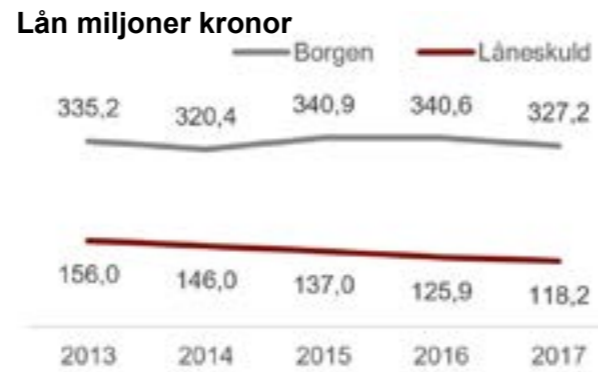
Nämndernas avvikelse beror på:

- Kommunstyrelsens överskott beror främst på ej utnyttjad prognososäkerhets.
- Barn och utbildningsnämndens underskott beror på minskade intäkter från migrationsverket samt förändringen av semesterlöneskulden som nämnts tidigare.
- Social och omvårdnadsnämndens underskott beror på ökade kostnader för placeringar, ett underskott inom LSS-verksamheten samt förändringen av semesterlöneskulden.
- Miljö och Byggnadsnämndens överskott beror på främst på överskott från trafikenheten som sett färre antal resor för färdtjänst och samresor, samt ett överskott på bygglovsenheten tack vare ökade intäkter samt minskade kostnader för en vakans.
- Tekniska nämndens överskott beror på överskott inom fastighetsenheten och brukets industriområde, men motverkas av ett nästan lika stort underskott på gata- och parkenheten.
- Kultur- och fritidsnämndens resultat är i nivå med budget.

Sammanställning budgetavvikelser (tkr)	
Kommunstyrelse	8 991
Kultur- och fritidsnämnd	-69
Barn- och utbildningsnämnd	-3 030
Miljö- och byggnadsnämnd	1 650
Social- och omvårdnadsnämnd	-8 212
Teknisk nämnd	282
Summa nämnder	-388
Finansiering	
Skatteintäkter	-4 465
Finansiell kostnad och intäkt	1 081
PO-differens	597
Reavinst	342
Medfinansiering E20	-73
Avskrivningar	6 435
Summa finansiering	3 917
Delsumma avvikelse mot budget exklusive jämförelsestörande poster	3 529
Jämförelsestörande poster	-614
Tillfälligt statsbidrag	-2 027
Summa jämförelsestörande poster	-2 641
Delsumma avvikelse mot budget skattefinansierad verksamhet	888
Affärsdrivande verk	
VA-verk	0
Renhållningsverk	1 622
Summa affärsdrivande verk	1 622
Summa avvikelse mot budget	2 510

Lån

Låneskulden uppgår till 118,2 miljoner kronor. Inga nya lån från kreditinstitut har tagits upp under året.

Likvida medel

Kommunen har en stark likviditet. Likvida medel ökar med 38,2 miljoner kronor 2017. Totala likvida medel uppgår till 171,4 miljoner kronor. Ökningen beror främst på att investeringstakten under 2017 har varit låg.

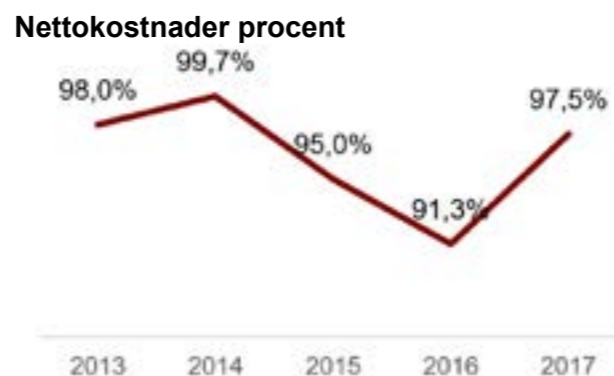
Investeringar

Investeringar i materiella anläggningstillgångar i Tidaholms kommun uppgår till 23,4 miljoner kronor. Detta är en låg nivå jämfört med tidigare år. Under 2017 har inga större investeringsprojekt genomförts utan större delen av investeringarna är de löpande återkommande, som till exempel fastighetsunderhåll. Under kommande åren 2018-2020 har Tidaholms kommun en extremt hög investeringsnivå som uppgår till 314,0 miljoner kronor enligt strategisk plan och budget 2018-2020.

Verksamhetens nettokostnader

Kommunens nettokostnader uppgår till 692,9 miljoner kronor vilket är en ökning med 56,9 miljoner kronor. Ökningen beror främst på ökade lönekostnader samt minskade intäkter avseende migrationsverket. Motsvarande kostnader för migrationsverksamheten har också minskat. Nettokostnader i förhållande till skatter och bidrag uppgår till 97,5 procent, vilket är en rimlig nivå.

Balanskravsutredning

Kommunen uppfyller kommunallagens balanskrav. Årets resultat efter balanskravsjusteringar är 16,2 miljoner kronor.

Balanskravsutredning (tkr)	2013	2014	2015	2016	2017
Årets resultat	-119 086	347	36 327	71 528	16 510
Samtliga realisationsvinster	-3 095	-30	-473	-1 506	-343
Realisationsvinster enl undantag					
Realisationsförluster enl undantag					
Orealiserade förluster i värdepapper					
Återföring av orealiserade förluster i värdepapper					
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	122 181	317	35 854	70 022	16 167
Medel till resultatutjämningsreserv			-23 036	-56 086	
Medel från resultatutjämningsreserv					
Synnerliga skäl	139 192				
Årets Balanskravsresultat	17 011	317	12 818	13 936	16 167
UB (RUR)	12 613	12 613	35 649	91 735	91 735

Avsättning till RUR

Tidaholms kommun har vid tidigare tillfällen satt av medel till Resultatutjämningsreserv (RUR). I RUR finns efter 2016 års avsättning 91,7 miljoner kronor. Ingen ytterligare avsättning föreslås i samband med 2017 års bokslut.

Kommunens organisation

Politisk organisation

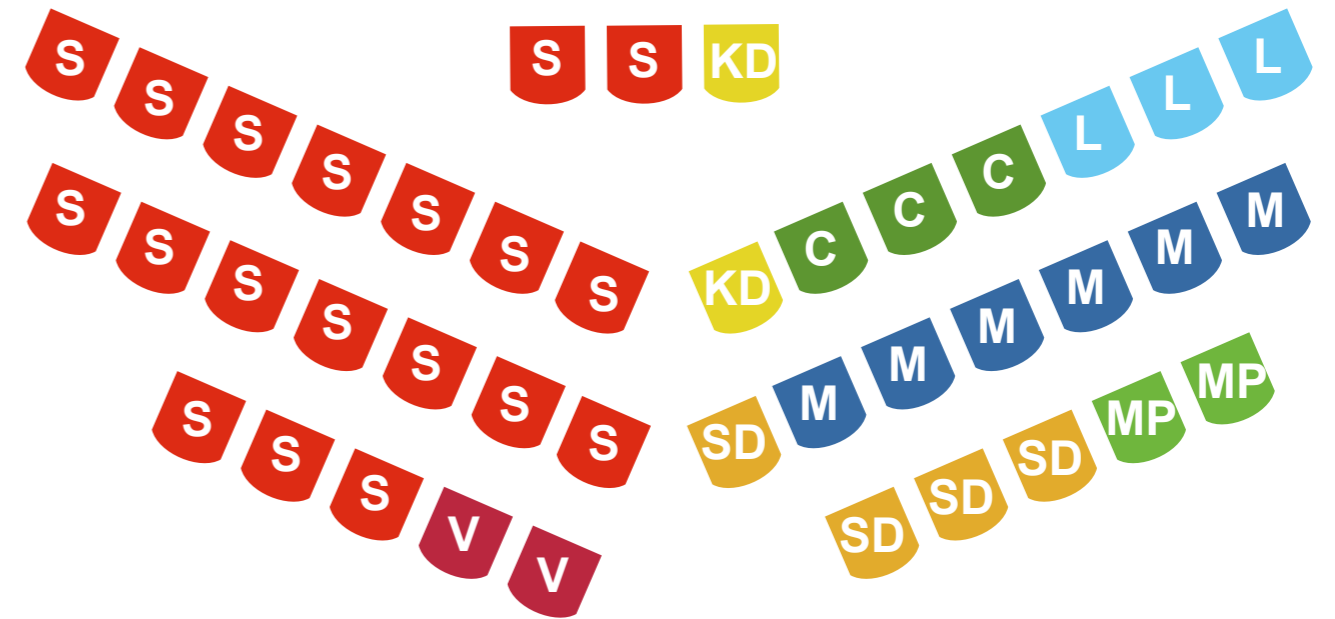
Kommunens politiska organisation består av kommunfullmäktige, kommunstyrelse och nämnder.

Kommunfullmäktige och Kommunstyrelsen har råd och utskott knutna till sig.

Nämnderna är uppdelade utifrån verksamhetsområden och samtliga nämnder har en förvaltning, undantaget social- och omvårdnadsnämnden som har två. Nämnden för Samhällsskydd mellersta Skaraborg är gemensam med Falköping, Skara och Götene.

Mandatfördelning i kommunfullmäktige

S = Socialdemokraterna
 V = Vänsterpartiet
 L = Liberalerna
 C = Centerpartiet
 KD= Kristdemokraterna
 M = Moderaterna
 MP= Miljöpartiet
 SD= Sverigedemokraterna

Kommunfullmäktiges ordförande Erik Ezelius (S) mellan vice ordförande Zelal Yesildeniz (S) och Krister Rohman (KD) under ett sammanträde.

Tjänstemannaorganisation

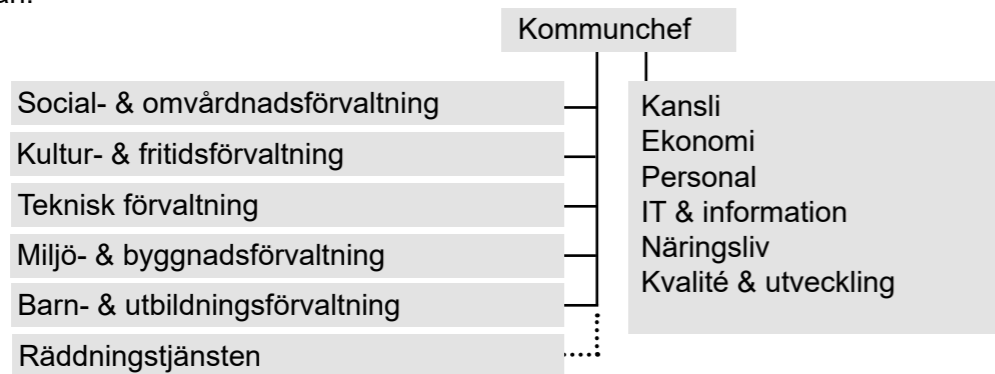
Tidaholms kommun har sju förvaltningar som bistår nämnder och styrelse med utredning, planering och utförande av tjänster. Verksamheten bedrivs av kommunens anställda personal eller som inköp från andra utförare. Tidaholms kommun har gemensam räddningstjänst med Falköping. Förvaltningen är placerad i Falköping.

Alla förvaltningschefer ingår i Tidaholms kommuns ledningsgrupp. Ledningsgruppen leds av kommunchefen som är kommunens högsta tjänsteman.

Kommunala bolag

Tidaholms kommun har ett helägt bolag vilket är Tidaholms Energi AB. Tidaholms Energi AB har två dotterbolag; Tidaholms Bostads AB och Tidaholms Elnät AB.

Bolagen leds av politiskt sammansatta styrelser med representanter utsedda av kommunfullmäktige. Bolagens styrelser ansvarar för att kommunfullmäktiges beslut genomförs.

Mer information om nämnder, verksamheter och ekonomi

På följande sidor finns sammanfattningar av nämndernas verksamhetsberättelser. Mer utförlig information finns i respektive nämnds fullständiga verksamhetsberättelse. Dessa finns på kommunens hemsida.

Kommunstyrelse

Kommunens styrning och ledningsarbete har utvecklats än mer utifrån uppstart 2015 och arbete under 2017 har omfattat implementering av verktyg för intern kontroll och systematiskt arbetsmiljöarbete.

Sammanfattningsvis redovisas här några exempel vad som hänt under år 2017:

- en sammanslagning av fyra kommuners räddningstjänster genomfördes. Organisationen har namnet Samhällsskydd mellersta Skaraborg (SMS),
- rekrytering av informationssäkerhetssamordnare / dataskyddsombud genomförts i samverkan med Falköping,
- upphandling av ny e-tjänsteplattform,
- studieresa till Rockford USA. Ett projekt för Skaraborg som handlar om att skapa affärskontakter mellan svenskbyggden Rockford/Chicago och Skaraborg,
- projektet "Bildn av Tidaholm" har genomförts och resultatet bland annat i, platsvarumärkets värdegrund,

- besöksnärlingsarbete genomfördes i samarbete med Kultur & fritids förvaltningen och har bland annat resulterat i att "Projekt Hökensås" beviljades.
- förvaltningsekonomerna flyttades och tillhör numera kommunstyrelsen,
- kommunens hantering av påminnelse- och inkassoärenden köps numera upp av extern part.

Analys av ekonomiskt utfall

Kommunstyrelsens totala budget uppgår till 70,1 miljoner kronor för 2017. Nämnden redovisar ett överskott på 9,0 miljoner kronor. Överskottet beror främst på att bufferten för prognososäkerhet inte har förbrukats under 2017. Beslutet att inte använda bufferten togs av kommunstyrelsen för att balansera de försämrade skatteprognoserna som kommunen fick under främst hösten 2016.

Ordförande: **Anna-Karin Skatt**
 Förvaltningschef: **Eva Thelin**
 Antal årsarbetare: **38**

Social- och omvårdnadsnämnd

Socialförvaltningen

Året har starkt präglats av förändringarna gällande regelverk och statsbidrag för kommunens åtagande avseende ensamkommande barn. Socialförvaltningen har arbetat intensivt för att anpassa verksamhetens volym till de nya statliga ersättningsnivåerna. Volymminskningen har inneburit att förvaltningen gått från att ha haft sju boenden i drift till att vid årsskiftet 2017/2018 endast ha ett boende kvar. Detta innebär att 20 medarbetare sagts upp på grund av arbetsbrist.

Under slutet av året har social- och omvårdnadsnämnden beslutat att öppna ett hem för vård och boende, HVB, för placering av tre yngre barn. Barn som under året varit placerade vid privata HVB eller i familjehem. Beslutet att öppna ett eget HVB har sin grund i att barnen inte haft någon gynnsam utveckling under tidigare placeringar.

Omvårdnadsförvaltningen

Äldreomsorg

Under året har det genomförts en del förändringar inom förvaltningen. Växelvården har flyttat sina lokaler till bottenvåningen på Midgård samtidigt som antalet platser minskades från elva till åtta p.g.a. minskad efterfrågan. Dagverksamheter för äldre har samlokaliseras till Hellidshemmet för att använda resurserna mer effektivt. De särskilda boendena för äldre har fortsatt att utveckla det sociala innehållet och att skapa aktiviteter efter varje individs förutsättningar och önskemål. Förvaltningen uppvisar ett mycket bra resultat för både hemtjänst och särskilt boende när de äldre och deras anhöriga får tycka till. Det visar den rikstäckande undersökningen "Vad tycker de äldre om äldreomsorgen". Hemtjänsten ligger bättre än riskgenomsnittet på nästan samtliga frågeställningar. Den sammantagna nöjdheten med hemtjänsten ligger på 97 procent. Hela 100 procent uppger att de får ett gott bemötande vilket är fantastiskt. Den sammantagna nöjdheten för kommunens äldreboende ligger 86 procent vilket är bättre än riksgenomsnittet och hela 96 procent anser att de får ett bra bemötande.

Omsorgen om personer med funktionsnedsättning inom verksamheter för personer med funktionsnedsättning ökar andelen komplexa ärenden vilket medför en högre belastning främst på korttidsvistelse och dagligverksamhet. Resultatet för brukarundersökning inom omsorgen av

personer med funktionsnedsättning visar på ett mycket bra resultat. Flertalet är mycket nöjda både med sitt boende och med sin sysselsättning. I jämförelse med övriga kommuner i landet ligger Tidaholm högre på samtliga områden.

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) genomförde en tillsyn gällande handläggningen inom äldreomsorgen och personer med funktionsnedsättning. IVO ansåg att förvaltningens handläggning i stort sett håller en mycket hög rättsäkerhet. Arbetsmarknadsenheten Ungdomsarbetslösheten i kommunen har minskat från 13,2 till 9 procent vilket ligger under rikssnittet på 10,2 procent. Arbetsmarknadsenheten har under året gjort en översyn av hela verksamheten i syfte att tydliggöra uppdraget samt förbättra kvalitetsuppföljningar. En processkartläggning av AME:s verksamheter har tagits fram. Från årsskiftet har ett IT-baserat verksamhetsstöd tagits i bruk vilket ger en ökad möjlighet till verksamhetsuppföljning.

Analys av ekonomiskt utfall

Social- och omvårdnadsnämndens totala budget år 2017 uppgår till 255,6 miljoner kronor. Resultat år 2017 är ett underskott på 8,2 miljoner kronor.

Nämndens resultat är ett överskott på 0,3 miljoner kronor inklusive medel för oförutsedda händelser.

Socialförvaltningens budget år 2017 uppgår till 40,1 miljoner kronor och resultat år 2017 är ett underskott på 6,4 miljoner kronor. Resultatet för institutionsvård för barn och vuxna är ett underskott på 9,6 miljoner kronor. Resultatet för försörjningsstöd är ett överskott på 1,2 miljoner kronor och resultatet för familjehemsvården är ett överskott på 1,3 miljoner kronor.

Migrationsamordningens kostnader år 2017 uppgår till 46,4 miljoner kronor varav 41,0 miljoner kronor avser verksamhet för ensamkommande barn och 5,4 miljoner kronor avser övrig migration. En eftersökning av bidrag från Migrationsverket som avser ombyggnation av lokal på Hästhagsvägen 1 fick avslag. Lokalen iordningsställdes till flyktingboende under år 2016 till en kostnad av 2,8 miljoner kronor. Beslut om avslag delgavs Tidaholms kommun i dec 2017 och påverkar enhetens resultat år 2017.

Migrationsamordningen finansieras med bidrag

från Migrationsverket. Migrationsamordningens resultat år 2017 är ett överskott på 3,4 miljoner kronor.

Omvårdnadsförvaltningens budget år 2017 uppgår till 214,3 miljoner kronor och resultatet år 2017 är ett underskott på 5,5 miljoner kronor. De största avvikelserna finns inom verksamhetsområdet funktionsnedsättning/LSS där resultatet är ett underskott på 4,5 miljoner kronor.

Ett underskott på 3,3 miljoner kronor beror på förändring av semesterlöneskulden. Förändringen av semesterlöneskulden har fram till och med år 2017 bokats upp en gång per år i samband med bokslut. Tidigare har skulden inte innehållit kostnad för semesterdagtillägg, vilket innebur-

it att den uppbokade skulden varit för låg. För Tidaholms kommun innebär detta en engångskostnad för år 2017 på totalt 6,0 miljoner kronor inklusive arbetsgivaravgifter. Från och med år 2018 innehåller skulden semesterdagtillägg samt att förändringen av skulden kommer att bokas månadsvis vilket innebär att vi kommer ha en korrekt skuld uppbokad varje månad.

Kommunstyrelsen har beslutat att tilldela nämnden 5,0 miljoner kronor avseende "tillfälligt stöd med anledningen av flyktingsituationen (KS§ 80/16)". Nämnden har beslutat att år 2017 använda 3,2 miljoner kronor av tillfälligt stöd till att täcka underskott inom verksamhetsområdet funktionsnedsättning/LSS.

Ordförande: **Christer Johansson**

Förvaltningschef, socialförvaltningen: **Bengt Högländer**

Förvaltningschef, omvårdnadsförvaltningen: **Anna-Lena Skatt**

Antal årsarbetare: **482**

Barn- och utbildningsnämnd

Under 2017 har förvaltningen arbetat med ett flertal satsningar för att främja elevernas måluppfyllelse och stärka verksamheternas kvalitet i enlighet med kommunens och läroplanens mål. Förvaltningen har startat och beviljats medel för flera projekt, främst med fokus på fullföljda studier och hälsofrämjande skolutveckling. Andra viktiga händelser är att förvaltning och nämnd fortsatt arbetet med projektet "Framtidens skola", gymnasiesärskolan har avvecklats och eleverna har fått mer tid i förskoleklassen.

Analys av ekonomiskt utfall

Barn- och utbildningsnämndens totala budget 2017 uppgår till 258,9 miljoner kronor och utfallet är ett underskott på 3,0 miljoner kronor.

Underskottet förklaras till största delen av två faktorer, förändring av semesterlöneskulden och att den förväntade intäkten från migrationsverket angående asylsökande barn i grundskolan inte blir lika hög som prognostiserat.

Ordförande: **Lena Andersson**
Förvaltningschef: **Anneli Alm**
Antal årsarbetare: **473**

Kultur- och fritidsnämnd

Kultur- och fritidsnämnden har tagit fram en kultur-, fritids- och idrottspolitisk riktlinje som är utskickad på remiss. Nämnden rekviderade även under 2017 ett extra statligt stöd för sommarlovsaktiviteter vilket bland annat innebar att Barnens hus kunde vara öppet hela sommaren.

Allmän kulturverksamhet årets Nationaldagsfirande kombinerades med Mångkulturdagen och nytt för 2017 Kulturskolans dag. Julmarknaden flyttades till Turbinhusön.

Fritidsverksamhet I juni kunde en idrottsskola genomföras för fjärde året tillsammans med föreningslivet. Badhuset har haft många besökare och ett ökat behov och efterfrågan av simundervisning. Mängden besökare till de stora idrottsevenemangen; Giff-cupen och U6-veckan, ökar.

Biblioteksverksamhet Samverkan mellan Skaraborgskommunerna och utvecklingssamarbetet mellan åtta bibliotek i Skaraborg har fördjupats och fått namnet Bibliotek Mellansjö och nu har snart alla åtta kommuner konverterats in i samma biblioteksdatabas.

Ungdomsverksamhet Godsmagasinet har varit mycket välbesökt. Sommarkollet på Gamla Köpstad i samverkan med barn- och utbildningsnämnden och social- och omvårdnadsnämnden genomfördes för fjärde året med 20 deltagare.

Museiverksamhet årets sommarutställning hette "Filmfabriken" och höstutställning "The Doors" handlade om dörrar. Inför 2018 har utställningen "Människan och järnet- en kärlekshistoria som aldrig rostar" öppnat.

Turismverksamhet en ny hemsida lanserades för turistbyrån. Tillgänglighetsinventering slutfördes och de kommunala lokalerna finns nu i Tillgänglighetsdatabasen.

Folkhälsoverksamhet i samarbete med Västergötlands Idrottsförbund och Sisu idrottsutbildarna – Sports for you har utvecklat flera projekt under 2017.

Analys av ekonomiskt utfall

Kultur- och fritidsnämndens totala resultat 2017 visar ett resultat på -0,1 miljoner kronor jämfört med kommunbidraget. Av välfärdsmedlen har 0,8 mnkr använts för drift 2017. (Lönebidrag motsvarande ca 0,1 miljoner kronor för december 2017 är bokförda på 2018).

I flera av nämndens verksamheter; Museet, Rosenbergshallen, Forshallen och Godsmagasinet redovisas en negativ avvikelse. Denna avvikelse beror delvis på ökade besöksstryck. I Forshallen finns även i normalläget en brist på personalresurser sedan ombyggnationen. Övriga verksamheter inom förvaltningen redovisar ett resultat nära budget eller något plus.

De negativa avvikelserna för Forshallen och Godsmagasinet regleras främst genom de välfärdsmedel som tillfaller kommunen.

De välfärdsmedel som kultur- och fritidsnämnden erhölet har använts för att finansiera en person som ska jobba med integrationsstöd till föreningslivet. Inköp av en minigolfbana samt delfinansiering av dansprojekt genom skapande skola. Ytterligare resurser har använts för att täcka ökade personalkostnader för Forshallen och Godsmagasinet.

Ordförande: **Bengt Karlsson**
Förvaltningschef: **Pema Malmgren**
Antal årsarbetare: **30**

Miljö- och byggnämnd

Bygglovsenheten har förstärkts med ytterligare en bygglovshandläggare, från 1 till 2 handläggare. Utökningen ger bättre förutsättningar för att hålla korta handläggningstider, utföra det tillsynsarbete som nämnden är skyldig att utföra enligt plan- och bygglagen och minskad sårbarhet. Antal inflyttningsklara villor uppgick till 13 st och inflyttningsklara lägenheter till 10 st.

Planarbete har pågått för bland annat Rosenberg och södra Rosenberg för skola, förskola, idrottshallar, cirka 60 småhustomter, 25 grupp-hus och 1 flerbostadshus. Visionen med bebyggelse vid Södra Rosenberg är att skapa känslan av en småskalig villastruktur med plats för blandad bebyggelse, med fokus på närhet till natur och rekreation, men samtidigt att bejaka närheten till stadens service.

Arbetet med att ta fram en ny översiktsplan har pågått bland annat med en medborgardiaolog och framtagande av ett kulturmiljöprogram.

65 tillsynsbesök har utförts på verksamheter inom miljö- och hälsoskydd och 91 livsmedelkontroller. Nämndens tillsynsplan har genomförts.

Förvaltningen har deltagit i utbildningen förenklat helt enkelt och ett led är att arbeta med digitalisering. Bland annat har 4 e-tjänster införts och delar av bygglovsarkivet har digitaliserats. Förvaltningen har deltagit i servicemätningen löpande insikt.

Ett trafikförsörjningsprogram har antagits för 2016-2019. Antal färdtjänstbeslut uppgår till 165 st.

Analys av ekonomiskt utfall

Miljö- och byggnadsnämndens totala resultat visar ett överskott på 1,6 miljoner kronor jämfört med budget.

Detta beror till stor del på färre antal resor för färdtjänst och samresor för Trafikenheten vilket ger ett överskott på 0,9 miljoner kronor samt ökade bygglovsintäkter och en vakans av bygglovshandläggare inom bygglovsenheten vilket ger ett överskott på 0,5 miljoner kronor.

Ordförande: **Tony Pettersson**
Förvaltningschef: **Peter Lann**
Antal årsarbetare: 12

Teknisk nämnd

Verksamheten har under året bedrivit utifrån givna ramar och mål. Mycket av arbetet har åtgått till planering av den nya stadsdelen Rosenberg med ny skola, förskola, idrottshall och annat. Under de kommande åren är tanken att området kommer att bli ett attraktivt och naturnära område för såväl boende som utbildning och fritidsaktiviteter.

Planeringen av sluttäckningen av den gamla deponin vid Siggestorp fortskrider och Vattenverket ser över möjligheterna till reservvattenförsörjning via Vätternvattenledningen för att trygga försörjning över tid. Samtidigt kan konstateras att den torra våren och sommaren till trots var aldrig nivåerna kritiskt låga i Källefäll.

För övriga delar av förvaltningen har året inte inneburit några negativa överraskningar. Brukets

industriområde fortsätter att utvecklas samtidigt som en byggnad avyttrats till ett lokalt industriföretag.

Analys av ekonomiskt utfall

Tekniska nämnden redovisar ett överskott på 0,3 miljoner kronor jämfört med budget för den skatfinansierade delen av nämndens verksamhet.

Brukets industriområde redovisar ett överskott på 1,2 miljoner kronor vilket beror på ökade hyresintäkter, minskade driftkostnader för el och fjärrvärme samt minskade kostnader för fastighetsunderhåll.

Gata-parkenheten har ett underskott på 2,2 miljoner kronor. Intäkter ger ett överskott på men dessa täcker inte de underskott lönekostnaderna ger.

Ordförande: **Lennart Rehn**
Förvaltningschef: **Kjell Jonsson**
Antal årsarbetare: 72,4

Redovisning - Koncern

Resultaträkning - koncern (tusen kronor)	Not	2017	2016
Verksamhetens intäkter		347 765	360 198
Verksamhetens kostnader		-962 328	-909 896
Avskrivningar		-51 329	-55 258
Verksamhetens nettokostnader		-665 892	-604 956
Jämförelsestörande intäkter			
Jämförelsestörande kostnader		-757	
Verksamhetens nettokostnader efter jämförelsestörande poster		-666 649	-604 956
Skatteintäkter		542 060	518 802
Generella statsbidrag, utjämning och fastighetsavgift		168 456	177 991
Finansiella intäkter		696	582
Finansiella kostnader		-7 665	-9 947
Resultat efter skatteintäkter och finansiellt resultat		36 898	82 472
Bokslutsdispositioner			
Skattekostnader		-734	-364
Uppskjuten skatt		-3 568	-4 368
Årets resultat		32 596	77 740
Årets resultat exklusive jämförelsestörande poster		33 353	77 740

Kassaflödesrapport - koncernen (tusen kronor)	Not	2017	2016
Den löpande verksamheten			
Årets resultat		42 801	77 740
Justering för av- och nedskrivningar		51 329	55 258
Justering för ianspråktaga avsättningar		-6 321	-581
Nedskrivning kapitaltillskott			78
Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster			-7 707
<i>Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital</i>		87 809	124 788
Ökning / minskning kortfristiga fordringar		3 082	-46 329
Ökning / minskning förråd och varulager		2 290	-1 674
Ökning / minskning kortfristiga skulder		22 301	-35 501
Kassaflöde från den löpande verksamheten		115 482	41 284
Investeringsverksamheten			
Investeringar i materiella anläggningstillgångar		-57 478	-81 111
Investeringsbidrag till materiella anläggningstillgångar		4 156	1 176
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		1 874	63 007
Investeringar i finansiella anläggningstillgångar		-43	-600
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar		0	3 951
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-51 491	-13 577
Finansieringsverksamheten			
Nyupptagna lån		0	51 520
Amortering av skuld		-11 725	-69 836
Omplacering upptagna lån		85 300	
Omplacering, lösen lån		-85 300	
Minskning av långfristiga fordringar		-14 276	
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-26 001	-18 316
Årets kassaflöde		37 990	9 391
Likvida medel vid årets början		133 582	124 191
Likvida medel vid årets slut		171 572	133 582

Balansräkning - koncernen (tusen kronor) - Tillgångar	Not	2017	2016
Materiella anläggningstillgångar			
Mark, byggn. och tekn. anläggningar		895 047	878 235
Maskiner och inventarier		27 134	28 894
Summa materiella anläggningstillgångar		922 181	907 129
Finansiella anläggningstillgångar			
Värdepapper, andelar, bostadsrätter mm	1	3 587	3 533
Uppskjuten skatt		16 965	17 799
Långfristiga fordringar		61	64
Summa finansiella anläggningstillgångar		20 613	21 396
Summa anläggningstillgångar		942 794	928 525
Bidrag till infrastruktur			
Medfinansiering E20		4 400	4 800
Summa bidrag till infrastruktur		4 400	4 800
Omsättningstillgångar			
Förråd		4 160	6 450
Övriga kortfristiga fordringar	2	108 598	118 508
Kassa och bank		171 571	133 582
Summa omsättningstillgångar		284 329	258 540
Summa tillgångar		1 231 523	1 191 865

Balansräkning - koncernen (tusen kronor) - Eget kapital, avsättningar och skulder	Not	2017	2016
Årets resultat		32 596	77 740
Resultatutjämningsreserv		91 735	35 649
Lokal utvecklingsreserv		11 977	11 977
Övrigt eget kapital		409 589	382 041
Eget kapital		545 897	507 407
Avsättn. för pensioner o likn förpliktelser		9 008	5 327
Avsättn. bidrag till infrastruktur		6 197	6 000
Avsättning latent skatt		26 113	22 771
Summa avsättningar		41 318	34 098
Checkräkningskredit			4 051
Lån i banker och kreditinstitut		422 503	444 454
Andra långfristiga skulder		7 092	3 077
Långfristiga skulder, totalt		429 595	451 582
Leverantörsskulder		41 523	36 117
Övriga kortfristiga skulder	3	173 190	162 661
Kortfristiga skulder, totalt		214 713	198 778
Summa skulder		644 308	650 360
Skulder, avs. Och eget kapital		1 231 523	1 191 865

Ansvarsförbindelser (tusen kronor)	Not	2017	2016
Pensionsförpliktelser inkl löneskatt ej upptagna i balansräkning	4	178 875	180 326
Borgen och andra förpliktelser	5	33 645	33 947
Summa ansvarsförbindelser		212 520	214 273

Noter – koncernen (tkr)

Not 1: Finansiella anläggningstillgångar		
	2017	2016
Swedbank	23	23
Inera	42	
Companion	10	10
Tolkförmedling Väst	13	13
Grundfond Tidaholm-Hökensås semesterby	10	10
Bredband Östra Skaraborg1)	2 687	2 675
Aktier i Netwest	142	142
Kommuninvest 2)	660	660
Summa	3 587	3 533

1) Ägarandel 25 procent, org nr 556673-3175

2)Insatsen hos Kommun Invest värderas till anskaffningsvärde. Överskottsutdelning i form av återbäring och insatsränta på inbetalda medlemsinsatser har nästan omgående gått tillbaka till Kommun Invest för att öka kapitalet. Detta är enligt RKR:s yttrande inte att beakta som en intäkt i kommunen och värdet på insatsen har inte skrivits upp. Enligt Kommun Invest är värdet på Tidaholms andel 4426 tusen kronor (3 947 tusen kronor) vid årsskiftet.

Not 2: Övriga kortfristiga fordringar		
	2017	2016
Förutbet kostn/Uppl intäkt	61 288	72 862
Fakturafordran	11 033	9 558
Konsumtionsavgift	26 966	25 988
Mervärdesskatt	8 429	8 203
Övrigt	882	1 897
Summa	108 598	118 508

Not 3: Övriga kortfristiga skulder		
	2017	2016
Pensioner individuell exkl löneskatt	20 352	19 298
Semlöneskuld	37 885	31 849
Arbetsgivaravgift	11 185	10 820
Källskatt	9 436	9 076
Förutbet int/uppl kostn	45 662	50 184
Moms	2 571	2 242
Kortfr del lån	19 295	19 215
Avräkning AÖS1)	5 645	5 675
Utnyttjad checkräkningskredit	-15 284	0
Övrigt	22 304	5 500
Skuld VA-kollektivet	14 139	8 802
Summa	173 190	162 661

1. Från 1 oktober 2011 debiterar Tidaholms kommun Falköpings kommuns renhållningsavgifter för AÖS (Avfallshantering Östra Skaraborg) räkning

Not 4: Pensionsskuld		
Upparbetad skuld från och med 1998 samt garanti- och viss-tidspensioner redovisas som avsättning i balansräkningen. Individuell del som kommer att utbetalas under mars månad 2017 redovisas som kortfristig skuld. Beräknad löneskatt (24,26 procent) ingår i beloppen.		
Pensionsskuld upparbetad före 1998 redovisas som ansvarsförbindelse det vill säga, utanför balansräkningen. Uppgifterna om pensionsåtaganden baseras på beräkningar gjorda av KPA per 2017-12-31.		
	2017	2016
Ingående ansvarsförbindelse	145 120	149 273
Aktualisering	-126	-80
Ränteuppräknig	1 069	1 039
Basbeloppsuppräknig	3 501	1 350
Nyintjänande förtroendevalda	46	408
Bromsen		
Övrig post	-196	-1 028
Årets utbetalningar	-5 462	-5 842
Summa pensionsförpliktelser	143 952	145 120
Löneskatt	34 923	35 206
Utgående ansvarsförbindelser	178 875	180 326
Aktualiseringsgrad	98 %	98%

Not 5: Borgen och andra förpliktelser		
	2017	2016
Borgen och förlustansvar, egna hem och småhus	40	104
Borgen och andra förpliktelser	2 240	2 477
Övriga ansvarsförbindelser	47	48
Tidaholms Energi AB-företagsinteckning	31 318	31 318
Summa	33 645	33 947

Not 6: Årets resultat exklusive jämförelsestörande poster		
	2017	2016
Årets resultat	32 596	77 740
Jämförelsestörande poster		
Komponentavskrivning	4 564	
Semesterlöneskuld / kostnad	-5 321	
Summa jämförelsestörande poster	-757	
Årets resultat exklusive jämförelsestörande poster	33 353	77 740

De kommunala bolagens resultaträkning								
	Tidaholms Energi AB Koncern		Tidaholms Energi AB Moder		Tidaholms Elnät AB		Tidaholms Bostads AB	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Intäkter	128 595	115 919	84 285	77 593	39 977	40 791	20 577	20 509
Kostnader	-81 490	-67 249	-65 066	-57 120	-24 639	-23 558	-15 330	-15 836
Avskrivningar	-22 435	-20 186	-8 955	-8 366	-5 755	-5 535	-2 652	-2 407
Periodens/årets rörelseresultat	24 670	28 484	10 264	12 107	9 583	11 698	2 595	2 266
Finansiella intäkter	82	126	2 065	1 917		5	18	19
Finansiella kostnader	-5 985	-7 211	-2 124	-3 612	-2 006	-1 809	-1 105	-1 547
Resultat efter finansiella poster	18 767	21 399	10 205	10 412	7 577	9 894	1 508	738
Bokslutsdispositioner			-9 000	-9 500	-6 000	-9 600		
Resultat före skatt	18 767	21 399	1 205	912	1 577	294	1 508	738
Årets skatt	-734	-364	-366	-282	-347	-65		
Uppskjuten skatt	-3 568	-4 368						
Årets resultat	14 465	16 667	839	630	1 230	229	1 508	738

Stiftelsen Tidaholm-Hökensås semesterby

Verksamheten i stiftelsen har ändrats från år 2013 och stiftelsen ändamål är numera att lämna bidrag till främjande av fritidens utnyttjande för friluftsliv inom Tidaholms kommun. Kommunens andel av omsättning och omslutning är mindre än 2 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag därför ingår stiftelsen inte längre i den sammanställda redovisningen.

Interna mellanhavanden

Ett antal transaktioner sker mellan de olika bolagen inom koncernen i Tidaholms kommun. I den sammanställda redovisningen elimineras dessa transaktioner. Nedanstående tabell ger en bild av dessa transaktioner.

Tidaholms energi säljer el och IT-tjänster till övriga enheter inom koncernen, Tidaholms kommun hyr lägenheter av bostadsbolaget. Kommunen säljer administrativa tjänster till dotterbolagen. Vid årsskiftet finns inga interna långfristiga lån utan de fordringar och skulder som finns är kortfristiga. Däremot finns det kommunal borgen gentemot dotterbolagen för de externa lån de har.

EKONOMISK REDOVISNING - KONCERN

Koncernmellanhavanden, Resultaträkningen			
Säljare	Köpare		Summa
	Kommun	TBAB-koncernen	
Kommunen		20 039	20 039
Tidaholms Energi AB - Koncern	5 210		5 210
Summa interna köp/försäljning	5 210	20 039	25 249
Balansräkningen			
Fordringar	Skulder		Summa
	Kommun	TBAB-koncernen	
Kommunen		17 620	17 620
Tidaholms Energi AB - Koncern	11 325		11 325
Summa interna fordringar/skulder	11 325	17 620	28 945
Aktiekapital och grundfond		10 400	10 400
Kommunal borgen		323 340	323 340

Eliminering av övervärde på anläggning i TEAB		
	2017	2016
Anskaffningsvärde 2001	32 418	32 418
Ackumulerade avskrivningar	-25 936	-24 315
Årets avskrivning	-1 621	-1 621
Utgående värde	4 861	6 482

År 2001 köpte TEAB anläggningar till ett värde över bokfört värde av Tidaholms kommun. Vid den sammanställda redovisningen justeras anläggningarnas värde, eget kapital samt avskrivningar.

Eliminering av vinst vid försäljning av TBAB till TEAB		
	2017	2016
Försäljningspris		13 000
Aktier Tbab		775
Finansiell vinst		12 225

Redovisning - Kommun

Resultaträkning - kommunen (tkr)	Not	2017	2016
Verksamhetens intäkter	1	244 243	258 021
Verksamhetens kostnader	2	-905 911	-858 571
Avskrivningar	3	-30 515	-35 498
Verksamhetens nettokostnader		-692 183	-636 048
Jämförelsestörande intäkter	4		0
Jämförelsestörande kostnader	4	-757	
Verksamhetens nettokostnader efter jämförelsestöran- de poster		-692 940	-636 048
Skatteintäkter	5	542 060	518 802
Generella statsbidrag, utjämning och fastighetsavgift	5	168 456	177 991
Finansiella intäkter	6	790	12 851
Finansiella kostnader	7	-1 856	-2 068
Resultat före extraordinära poster		16 510	71 528
Extraordinära intäkter			
Extraordinära kostnader			
Årets resultat		16 510	71 528
Åretsresultat exklusive jämförelsestörande poster	8	17 267	71 528

Kassaflödesrapport - kommunen (tkr)	Not	2017	2016
Den löpande verksamheten			
Årets resultat		16 510	71 528
Justering för ianspråktaga avsättningar			-581
Justering för av- och nedskrivningar		30 515	35 498
Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster	25	-166	-12 151
Medel från verksamheten före förändring av rörelse- kapital		46 859	94 294
Ökning / minskning kortfristiga fordringar		3 595	-39 318
Ökning / minskning förråd och varulager		1 947	-1 876
Ökning / minskning kortfristiga skulder		15 620	4 432
Kassaflöde från den löpande verksamheten		68 021	57 532
Investeringsverksamheten			
Investeringar i materiella anläggningstillgångar		-24 093	-48 390
Investeringsbidrag till materiella anläggningstillgångar		4 164	1 176
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		1 874	1 524
Investeringar i finansiella anläggningstillgångar		-43	
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar			13 000
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-18 098	-32 690
Finansieringsverksamheten			
Nyupptagna lån		0	4 051
Amortering av skuld		-11 725	-11 622
Ökning av långfristiga fordringar			
Minskning av långfristiga fordringar			
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-11 725	-7 571
Årets kassaflöde		38 198	17 271
Likvida medel vid årets början		133 221	115 950
Likvida medel vid årets slut		171 419	133 221

Balansräkning - kommunen (tkr)	Not	2017	2016
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Mark, byggn. och tekn. anläggningar	9	499 668	501 424
Maskiner och inventarier	10	22 997	25 242
Summa materiella anläggningstillgångar		522 665	526 666
Finansiella anläggningstillgångar			
Värdepapper, andelar, bostadsrätter mm	11	11 158	11 116
Summa finansiella anläggningstillgångar		11 158	11 116
Summa anläggnings tillgångar		533 823	537 782
Bidrag till infrastruktur			
Medfinansiering E20	12	4 400	4 800
Summa bidrag till infrastruktur		4 400	4 800
Omsättningstillgångar			
Förråd		630	2 577
Fordringar			
Kortfristiga fordringar	13	93 709	97 304
Summa kortfristiga fordringar		93 709	97 304
Kassa och bank	14	171 419	133 221
Summa omsättningstillgångar		265 758	233 102
Summa tillgångar		803 981	775 684
Eget kapital, avsättningar och skulder			
Årets resultat		16 510	71 528
Resultatutjämningsreserv		91 735	35 649
Lokal utvecklingsreserv		11 977	11 977
Övrigt eget kapital		360 417	344 975
Eget kapital	15	480 639	464 129
Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser	16	9 008	5 327
Avsättning bidrag till infrastruktur	17	6 197	6 000
Summa avsättningar		15 205	11 327
Checkräkningskredit	18		4 051
Lån i banker och kreditinstitut	19	109 981	117 656
Andra långfristiga skulder			
Investeringsinkomster	20	7 092	3 077
Långfristiga skulder, totalt		117 073	124 784
Leverantörsskulder		37 849	32 875
Övriga kortfristiga skulder		153 214	142 569
Kortfristiga skulder, totalt	21	191 063	175 444
Summa skulder		308 136	300 228
Skulder, avs. och eget kapital			775 684
Ansvarsförbindelser (tkr)			
Pensionsförpliktelser inkl löneskatt	22	178 875	180 326
Borgen och andra förpliktelser	24	327 167	340 580
Summa ansvarsförbindelser		506 042	520 906

Noter – kommunen (tkr)

Not 1: Verksamhetens intäkter		
	2017	2016
Taxor och avgifter	45 565	41 205
Hyror och arrenden	18 571	18 223
Bidrag	120 742	145 545
Försäljning av verksamhet och entreprenader	53 058	42 918
Övriga intäkter	15 907	19 408
Avgår interna poster	-9 600	-9 278
Summa	244 243	258 021

Not 2: Verksamhetens kostnader		
	2017	2016
Personalkostnader	592 905	550 579
Pensionskostnader o personal- sociala omkostnader m.m.	32 576	34 733
Material, tjänster o övr kostn	260 931	254 242
Bidrag och transfereringar	29 456	27 895
Upplösn bidrag till statlig infra- struktur	400	400
Avgår interna poster	-9 600	-9 278
Jämförelsestörande poster	-757	0
Summa	905 911	858 571

Not 3: Avskrivningar		
	2017	2016
Fastigheter och anläggningar	24 148	28 700
Maskiner och inventarier	6 367	6 727
Nedskrivning av anläggningstillgång	0	71
Summa	30 515	35 498

Not 4: Jämförelsestörande poster		
	2017	2016
Komponentavskrivning	-5 321	
Semesterlöneskuld/kostnadsbe- räkning	4 564	
Summa	-757	

Not 5: Skatteintäkter och generella statsbidrag		
	2017	2016
Utdebitering	22,07	22,07
Skatteintäkter	542 060	518 802
Kommunalskatt	543 991	520 881
Slutavräkningar	-1 931	-2 079
Generella statsbidr o utjämn	168 456	177 991
Inkomstutjämnning	150 555	143 971
Kostnadsutjämnning	-14 320	-12 513
Kostnadsutjämnning LSS	-1 817	-1 021
Generella bidrag från staten	11 172	25 518
Regleringsbidrag/-avgift	-125	-434
Strukturbidrag		
Fastighetsavgift	22 991	22 470
Summa	710 516	696 793

Not 6: Finansiella intäkter		
	2017	2016
Fsg finansiell anläggningstillgång ¹		12 225
Ränteintäkter externt	611	444
Ränteintäkter från dotterbolag		
Utdelning aktier och andelar	3	2
Övriga finansiella intäkter	176	180
Summa	790	12 851

1. Aktierna i dotterbolaget Tidaholms Bostads AB såldes den 1/7 2016 till Tidaholms Energibolag AB

Not 7: Finansiella kostnader		
	2017	2016
Räntekostnader externt	-1 405	-1 889
Räntekostnader pensionsavsätt- ningar	-133	-50
Övriga finansiella kostnader	-318	-129
Summa	-1 856	-2 068

Not 8: Årets resultat exklusive jämförelsestörande poster		
	2017	2016
Årets resultat		
<i>Jämförelsestörande poster:</i>		
Övergång till komponentav- skrivning	4 564	
Semesterlöneskuld-kostnad	-5 321	
Summa jämförelse- störande poster	-757	
Årets resultat exklusive jämförelsestörande poster	17 267	71 528

Not 9: Fastigheter och anläggningar		
	2017	2016
Markreserv	55 301	13 987
Verksamhetsfastigheter	339 666	364 893
Fastighet för affärsverksamhet	31 352	34 285
Industrifastigheter		22 742
Publika fastigheter (Gator, vägar, parker mm)	36 048	46 618
Fastigheter för annan verksam- het	18 881	1 739
Övriga fastigheter	9 421	4 923
Pågående ny, till- eller ombyggn.	8 999	12 237
Summa	499 668	501 424

Not 10: Maskiner och inventarier		
	2017	2016
Fordon	2 723	2 065
Övriga inventarier	20 274	23 177
Summa	22 997	25 242

Not 11: Värdepapper och andelar		
	2017	2016
Aktier		
Tidaholms Bostads AB (helägt) ¹		775
Tidaholms Energi AB (helägt)	10 400	10 400
Swedbank	23	23
Inera	42	
Delsumma aktier	10 465	11 198
Andelar		
Tolkförmedling Väst	13	13
Kommuninvest 2)	660	660
Coompanion	10	10
Delsumma andelar	683	683
Grundfondskapital		
Tidaholm-Hökensås Semesterby	10	10
Delsumma grundfondskapital	10	10
Totalsumma	11 158	11 891

1. Tidaholms bostadsbolag AB såldes 1/7 2016 till Tidaholms energibolag AB

2. Insatsen hos Kommun Invest värderas till anskaffningsvärde. Överskottsutdelning i form av återbäring och insatsränta på inbetalda medlemsinsatser har nästan omgående gått tillbaka till Kommun Invest för att öka kapitalet. Detta är enligt RKR:s yttrande inte att beakta som en intäkt i kommunen och värdet på insatsen har inte skrivits upp. Enligt Kommun Invest är värdet på Tidaholms andel 3 949 tusen kronor (3 341 tusen kronor) vid årsskiftet.

Not 12: Bidrag till statlig infrastruktur		
	2017	2016
Bidrag till statlig infrastruktur	6 000	6 000
Upplösning	-1 600	-1 200
Summa	4 400	4 800

Kommunfullmäktige har i avsiktsförklaring från maj 2013 beslutat sin avsikt att medfinansiera utbyggnaden av E20 upp t o m 6 milj kr i 2013 års penningvärde (Kf § 55/2013). Bidraget redovisas i balansräkningen och upplöses på 15 år. Indexering av medfinansieringsbeloppet sker t o m utbetalningstidpunkten enligt Trafikverkets Infra-strukturindex - Investering Väg.

Not 13: Kortfristiga fordringar		
	2017	2016
Kundfordringar	17 590	12 450
Konsumtionsavgifter	3 165	2 304
Fakturaforordringar	13 467	9 379
Fakturaforordringar AÖS ¹	958	767
Statsbidragsfordringar	30 241	43 404
Kortfristig fordran hos koncernföretag	15 284	11 139
Diverse kortfristiga fordringar	8 703	8 454
Mervärdeskatt	8 429	8 203
Skattekonto	188	169
Övriga	86	82
Förutbetalda kostnader	5 610	6 300
Upplupna intäkter	16 281	15 557
Upplupna skatteintäkter	10 848	11 091
Övriga upplupna intäkter	5 433	4 466
Summa	93 709	97 304

1. Från 1 oktober 2011 debiterar Tidaholms kommun Falköpings kommuns renhållningsavgifter för AÖS (Avfallshantering Östra Skaraborg) räkning

Not 14: Kassa och bank		
	2017	2016
Kassa	56	72
Bank	171 363	133 148
Summa	171 419	133 220

Kommunen har en checkkredit på 60 miljoner kronor inte som är utnyttjad per den 31/12 2017. År 2016 var checkkrediten utnyttjad med 21 miljoner kronor vid bokslutstillfället.

Not 15: Eget kapital		
	2017	2016
Ingående eget kapital	464 129	392 622
Nyttjande av lokal utvecklingsreserv		-21
Årets resultat	16 510	71 528
Totalt eget kapital	480 639	464 129
Resultatutjämningsreserv	91 735	35 649
Lokal utvecklingsreserv	11 977	11 977
Övrigt eget kapital	376 927	416 503

Fullmäktige har under 2017 beslutat att avsätta 56 086 kr (23 036 tusen kronor) av tidigare års resultat till resultatutjämningsreserv. Totalt avsatt till resultatutjämningsreserv per den 31/12-2017 uppgår till 91 735 tusen kronor.

Not 16: Avsättning för pensioner		
	2017	2016
Specifikation - Avsatt till pensioner		
Förmånsbestämd ålderspension		0
Avtalspension, visstidspension m.m.	18	261
Särskild avtals/ålderspension	7 231	2 586
Ålderspension		1 338
Efterlevandepension		102
Löneskatt	1 759	1 040
Summa avsatt till pensioner	9 008	5 327
Antal visstidsförordnanden		
Politiker	1	2
Tjänstemän	0	0
Avsatt till pensioner		
Ingående avsättning		
Nya förpliktelser under året	-30	-23
- nyintjänad pension	3 346	534
- ränte- och basbeloppsuppräknings	133	47
- övrig post	-163	-70
Årets utbetalningar	-354	-597
Förändring av löneskatt	719	-21
Summa avsatt till pensioner	9 008	5 327
Aktualiseringsgrad	98 %	98 %
Överskottsmedel	3 553	945

För avtalen KAP-KL och AKAP-KL är årets ålderspensions- och indexeringspremier samt riskpremier inbetalda under året. Tidaholms kommun har försäkrat bort efterlevandeskyddet samt förmånsbestämd ålderspension för dessa avtal.

Beräkningsgrund för pensioner framgår av avsnittet redovisningsprinciper, se sidan 58.

Not 17: Avsättning bidrag till statlig infrastruktur		
	2017	2016
Bidrag till statlig infrastruktur	6 000	6 000
Indexering	3 %	0 %
Summa	6 197	6 000

Kommunfullmäktige har i avsiktsförklaring från maj 2013 beslutat sin avsikt att medfinansiera utbyggnaden av E20 upp till och med 6 miljoner kronor i 2013 års penningvärde (Kf § 55/2013). Bidraget redovisas i balansräkningen och upplöses på 15 år. Indexering av medfinansieringsbeloppet sker till och med utbetalningstidpunkten enligt Trafikverkets Infra-strukturindex - Investering Väg. År 2016 ingen indexering.

Not 18: Checkräkningskredit		
	2017	2016
Checkräkningskredit - Koncernvalutakonto	0	4 051
Summa	0	4 051

Beviljad checkräkningskredit 60 miljoner.

Not 19: Lån i banker och kreditinstitut		
	2017	2016
Handelsbanken		
Ingående skuld	0	3 406
Årets amortering		-3 406
Total låneskuld		0
Kortfristig del av lån		0
Långfristig del		0
Swedbank hypotek		
Ingående skuld	6 951	7 583
Årets amortering	-632	-632
Total låneskuld	6 319	6 951
Kortfristig del av lån	632	632
Långfristig del	5 687	6 319
Kommuninvest		
Ingående skuld	118 921	126 506
Årets amortering	-7 042	-7 585
Total låneskuld	111 879	118 921
Kortfristig del av lån	7 585	7 585
Långfristig del	104 294	111 336
Summa	109 981	117 655

Sammanställning lån i banker och kreditinstitut		
	2016	2015
Ingående skuld	125 872	137 495
Årets amortering	-7 674	-11 623
Kortfristig del av lån	-8 217	-8 217
Långfristig del av lån	109 981	117 655

Kortfristig del av lån (nästa års amortering) redovisas i specifikationen till not 22.

Not 20: Andra långfristiga skulder		
	2017	2016
Investeringsbidrag	7 092	3 077
<i>återstående antal år (vägt snitt)</i>	<i>16</i>	<i>32</i>

Investeringsbidrag periodiseras linjärt under samma nyttjandetid som motsvarande tillgång har.

Not 21: Kortfristiga skulder		
	2017	2016
Leverantörsskulder	37 849	32 875
Korta skulder kreditinstitut	8 217	8 217
Kortfristig skuld hos koncernföretag	7 933	8 241
Avräkning Avfallshantering Östra Skaraborg	5 645	5 675
Moms och punktskatter	2 571	2 242
Personalens källskatt och avgifter	20 621	19 896
källskatt	9 436	9 076
arbetsgivaravgifter	11 185	10 820
Övriga kortfristiga skulder	1 931	2 095
Skuld till VA-kollektivet	14 139	8 802
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	92 157	87 401
Semesterlöneskuld	27 392	23 007
Upplupna löner	0	0
Upplupna sociala avgifter på semlöneskuld och uppl löner	10 493	8 842
Pensionskostn individuell	20 352	19 298
Sammandrag för preliminär F-skatt, se specifikation nedan	4 161	3 645
Förutbetalda skatteintäkter	4 543	2 612
Förutbetalat tillfälligt statsbidrag	0	
Upplupna räntekostnader	39	163
Interimsskulder	25 177	29 834
Förutbetalda hyror	0	
Summa	191 063	175 444

*Specifikation F-skatt		
	2017	2016
Fastighetsskatt		361
Uppl särsk löneskatt individuell del		4 177
Uppl särsk löneskatt på utbet pensioner		1 491
Uppl särsk löneskatt pensionsförsäkring		712
Inbetald preliminär F-skatt		-6 415
Summa tax 16		326
Fastighetsskatt	414	361
Uppl särsk löneskatt individuell del	4 728	4 339
Uppl särsk löneskatt på utbet pensioner	1 421	1 558
Uppl särsk löneskatt pensionsförsäkring	784	503
Inbetald preliminär F-skatt	-8 124	-8 124
Summa tax 17	-777	-1 363
Uppl särsk löneskatt individuell del	4 938	4 682
Summa tax 18	4 938	4 682
Summa	4 161	3 645

Not 22: Pensionskund
Pensionsförpliktelser som inte har upptagits bland skulderna eller avsättningarna

Upparbetad skuld fr.o.m 1998 samt garanti- och visstidspensioner redovisas som avsättning i balansräkningen. Individuell del som kommer att utbetalas under mars månad 2017 redovisas som kortfristig skuld. Beräknad löneskatt (24,26 %) ingår i beloppen.

Pensionskund upparbetad före 1998 redovisas som ansvarsförbindelse dvs. utanför balansräkningen. Uppgifterna om pensionsåtaganden baseras på beräkningar gjorda av KPA per 2017-12-31.

	2017	2016
Ingående ansvarsförbindelse	145120	149273
Aktualisering	-126	-80
Ränteuppräknig	1069	1039
Basbeloppsuppräknig	3501	1350
Nyintjänande förtroendevalda	46	408
Bromsen		
Övrig post	-196	-1028
Årets utbetalningar	-5462	-5842
Summa pensionsförpliktelser	143952	145120
Löneskatt	34923	35206
Utgående ansvarsförbindelser	178875	180326
Aktualiseringsgrad	98 %	97 %

Not 23: Solidarisk borgen

Tidaholms kommun har i november 2010 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 286 kommuner och landsting/regioner som per 2017-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser.

Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Tidaholms kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2017-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 342,5 miljarder kronor och totala tillgångar till 349,2 miljarder kronor. Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 364,9 miljoner kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 373,2 miljoner kronor.

Not 24: Borgen och andra förpliktelser

	2017	2016
Tidaholms Bostads AB	57 720	58 822
Tidaholms Energi AB	265 620	278 675
Borgen för föreningar	2 240	2 431
Bösab (Bredband Östra Skaraborg)	1 500	500
Egna hem, 40% kommunal garanti	40	104
Övriga	47	48
Summa	327 167	340 580

Not 25: Justering övriga ej likviditetspåverkande poster

	2017	2016
Försäljningspris avyttran anläggningstillgång	-1 874	-1 524
Bokfört värde försäljning anläggningstillgång	1 038	503
Försäljningspris avyttran finansiell anläggningstillgång	0	-13 000
Bokfört värde försäljning finansiell anläggningstillgång	0	775
Förändring lokalutvecklingsreserv, eget kapital	0	-21
Aktivering investeringsinkomst "Martarleden" tidigare år	-3 460	
Upplösning investeringbidrag	-132	-159
Pensionskund förändr avsättning	3 680	475
Upplösning av bidrag till statlig infrastruktur	597	400
Förändring kortfristig del av låneskuld		400
VA - återförda investeringskostnader	-17	
Övrigt	2	
Summa	-166	-12 151

Redovisning - Vatten- och avloppsreningsverk

Resultaträkning - VA-verk (tkr)	Not	2017	2016
Verksamhetens intäkter		20 381	18 987
Förändring av skuld till VA-kollektiv		-5 758	-5 755
Verksamhetens kostnader		-11 406	-10 131
Av- och nedskrivningar		-2 797	-2 648
Verksamhetens nettokostnader		420	453
Skatteintäkter			
Finansiella intäkter, balansenheter			
Finansiella kostnader, balansenheter		-411	-440
Finansiella intäkter		13	13
Finansiella kostnader		-22	-26
Resultat före extraordinära poster		0	0
Extraordinära intäkter			
Extraordinära kostnader			
Årets resultat		0	0

Kassaflödesrapport - VA-verk (tkr)

	Not	2017	2016
Årets resultat			
Justering för av- och nedskrivningar		2 797	2 648
Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster		-18	-1
<i>Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital</i>		<i>2 779</i>	<i>2 647</i>
Ökning / minskning kortfristiga fordringar		-888	1 557
Ökning/minskning kortfristiga fordringar internt		-17 785	229
Ökning / minskning förråd och varulager			
Ökning / minskning kortfristiga skulder		5 397	4 187
Ökning/minskning kortfristiga skulder internt		2 191	-52
Kassaflöde från den löpande verksamheten		-8 306	8 568
Investeringsverksamheten			
Investeringar i materiella anläggningstillgångar		-2 543	-7 416
Investeringarbidrag/anslutningsavgifter		242	548
Försäljning av materiella anläggningstillgångar			
Investeringar i finansiella anläggningstillgångar			
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar			
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-2 301	-6 868
Finansieringsverksamheten			
Nyupptagna lån			7 000
Amortering av långfristiga skulder internt		-910	-1 820
Ökning av långfristiga fordringar			
Minskning av långfristiga fordringar			
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-910	5 180
Årets kassaflöde		-11 517	6 880
Likvida medel vid årets början		11 743	4 863
Likvida medel vid årets slut		226	11 743

Balansräkning - VA-verk (tkr)			
Tillgångar	Not	2017	2016
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Mark, byggn. och tekn. anläggningar		32 533	32 727
Maskiner och inventarier		144	203
Summa materiella anläggningstillgångar		32 677	32 930
Finansiella anläggningstillgångar			
Värdepapper, andelar, bostadsrätter mm			
Långfristiga fordringar			
Fordringar balansräkningsenheter			
Summa finansiella anläggningstillgångar			
Summa anläggningstillgångar		32 677	32 930
Bidrag till infrastruktur			
Medfinansiering E20			
Summa bidrag till infrastruktur			
Omsättningstillgångar			
Förråd			
Fordringar			
Övriga kortfristiga fordringar	1	3 206	2 318
Fordringar, balansenheter	2	17 852	67
Summa kortfristiga fordringar		21 058	2 385
Kassa och bank		226	11 743
Summa omsättningstillgångar		21 284	14 128
Summa tillgångar			47 058
Eget kapital, avsättningar och skulder			
Eget kapital, ingående värde		10 280	10 280
Årets resultat			
Eget kapital		10 280	10 280
Avsättning för pensioner o likn förpliktelser			
Summa avsättningar			
Lån i banker och kreditinstitut			
Andra långfristiga skulder		771	547
Långfristiga skulder, balansenheter		20 115	21 025
Långfristiga skulder, totalt		20 886	21 572
Leverantörsskulder		909	646
Skulder, balansenheter	3	7 355	5 164
Skuld VA-kollektiv	4	14 139	8 802
Övriga kortfristiga skulder	5	392	594
Kortfristiga skulder, totalt		22 795	15 206
Summa skulder		43 681	36 778
Skulder, avs. och eget kapital		53 961	47 058

Noter – Vatten- och avloppsreningsverk (tkr)

Not 1: Övriga kortfristiga fordringar		
	2017	2016
Kundfordringar	3 164	2 294
Förutbetalda kostnader - div	42	24
Utgående fordran	3 206	2 318

Not 2: Fordringar, balansenheter		
	2017	2016
Moms nov	50	54
Pensionskostnad	16	13
Fordran på kommunens kon- cernvalutakonto	17 773	
Övriga fördelade poster	13	
Utgående fordran	17 852	67

	2017	2016
Debiteringar renhållningsavgifter	5 983	3 785
Löner dec	213	187
Moms dec	742	971
Personal o fordonsfördeln – gata	129	161
Övriga fakturafördelningar	288	60
Utgående skuld	7 355	5 164

Not 4: Kortfristig skuld VA-kollektiv		
	2017	2016
Ingående skuld	8 802	3 047
Årets överskott (del av)	5 337	5 755
Utgående fordran	14 139	8 802

Not 5: Övriga kortfristiga skulder		
	2017	2016
Semesterlöneskuld	128	178
Övriga kortfristiga skulder	264	416
Utgående skuld	392	594

Driftsredovisning 2016							
	Ing. saldo	Utfall Intäkt	Kostnad	Budgetram	Avvikelse	Korr.	Utg. saldo
Nämnder							
Kommunstyrelse	27 658	8 477	-69 577	70 091	8 991		36 649
Gemensam lönepott	15 949				0	-15 949	
Kultur- och fritidsnämnd	1 251	5 999	-25 729	19 661	-69		1 182
Barn- och utbildningsnämnd	7 311	96 356	-358 334	258 948	-3 030		4 281
Miljö- och byggnadsnämnd	7 206	2 342	-12 418	11 726	1 650		8 856
Social- och omvårdnadsnämnd	16 660	102	-366 061	255 551	-8 212		8 448
		298					
Teknisk nämnd	-37	65 810	-116 113	50 584	282		245
Summa nämnder	75 998	281 282	-948 232	666 561	-388	-15 949	59 661
Finansiering							
Skatteintäkter		710		-714 982	-4 465		
		517					
Finansiell kostnad och intäkt		1 155	-1 403	1 329	1 081		
PO-differens			-1 652	-1 055	597		
Reavinst		949	-607		342		
Medfinansiering E20			-597	524	-73		
Avskrivningar			-27 189	33 623	6 435		
Summa finansiering		712 621	-31 448	-680 561	3 917		
Delsumma avvikelse mot budget exklusive jämförelsestörande poster	75 998	993 903	-979 680	-14 000	3 529	-15 949	
Jämförelsestörande poster			-614		-614		
Tillfälligt statsbidrag			-2 027		-2 027		
Summa jämförelsestörande poster			-2 641		-2 641		
Delsumma avvikelse mot budget skattefinansierad verksamhet	75 998	993 903	-982 321	-14 000	888	-15 949	
Affärsdrivande verk							
VA-verk		20 381	-20 381		0		
Renhållningsverk		11 478	-9 856		1 622		
Summa affärsdrivande verk		31 859	-30 237		1 622		
Summa avvikelse mot budget	75 998	1 025 762	-1 012 558	-14 000	2 510	-15 949	

*Tillfälligt statsbidrag						
	Total budget	Budget 2017	Utfall 2017	Avvikelse	Korr.	Utgående saldo
KS	6 000	6 000		6 000		6 000
KS, utåtriktade medel	3 000	3 000		3 000		3 000
KFN	5 000	4 308	1 036	3 272		3 272
BUN	5 000	4 480	1 504	2 976		2 976
MBN	500	500	288	212		212
SON	5 000	5 000	3 225	1 775		1 775
TN	1 000	1 000	400	600		600
Totalt	25 500	24 288	6 453	17 835		17 835

Projekt Tekniska nämnden (tkr)								
	Bokfört 2017	Budget 2017	Tilläggsanslag & ombudg	Summa budget 2016	Avvikelse Budget / Bokfört	Ombudgetering	Täckning anslag	Överskott/ Underskott
Inventarier								
Inventarier Tekniskt kontor		100		100	100	100		
Gata/Park, Maskiner o fordon	892	1 020		1 020	128	128		
Städutrustning		30		30	30	30		
Fordon fastighetsenheten		80	-80	1	1			1
Lekutrustning verksamhetslokaler		20		20	20	20		
Fastighet								
Fritidslokaler								
Sparbankhallen - ombyggnad omklädningsrum	76	164		164	89			89
Skolor								
Förstudie kök- och matsal Hökensåsolan	41				-41		-41	
Förskolor								
Tillgänglighetsanpassning		134		134	134	134		
Björnen, fjärrvärme och renovering	373				-373			-373
Övriga fastigheter								
Planerat fastighetsunderhåll	6 060	1 823	5 000	6 823	762	762		
Ombyggnad stadshus, reception mm	84				-84			-84
Idrottshallen, entréyta	321	335		335	14			14
Parker								
Lekplatser, inventarier	177	200		200	23	23		
Campingen, brygga och åtgärder strand	34	85		85	51	51		
Tidan, omläggning kajkant Plaskis	594	280	320	600	6			6
Friluftsbad, byte bryggor mm	65	100		100	35	35		
Tidan - Belysning	207	200	-50	150	-57		-57	
Parker, div åtgärder, utbyte träd och förbättringar (Gröna rum)	289	320	-38	282	-7			-7
Expl Hagaomr - Lekplats	181	200		200	19	19		
Gator och trafikbelysning								
Toppbeläggningar	1 356	1 500	-120	1 380	24	24		
Broar, renovering	224	500	112	612	388	388		
Trafikbelysning, förnyelse och modernisering	185	101	200	301	116	116		
Ny matarled - Marbodalen	-121	1 700	-1 186	514	635			635
GC-väg samt trafikreglering enl program	905	351	1 000	1 351	446			446
- Statsbidrag								
Expl nytt område	315		321	321	6			6
Exploatering S Helliden etapp 3	185		206	206	21	21		
Övrigt								
Proj. Nya skollokaler inkl projektledare	3 849	2 500	2 700	5 200	1 351	1 351		
Förstudie nytt LSS boende	19	100		100	81	81		
Förstudie omb omklädningsrum för särsk behov		75		75	75	75		
Forshallen								
Förstudie renovering stadshus, midgård			100	100	100	100		
Medel tillfälligt statsbidrag	400				-400			-400
Summa teknisk nämnd	16 711	11 918	8 485	20 404	3 693	3 458	-98	333

INVESTERINGSREDOVISNING

Projekt Kommunstyrelsen (tkr)								
	Bokfört 2017	Budget 2017	Tilläggs-anslag & ombudg	Summa budget 2016	Avvikelse Budget / Bokfört	Ombud-getering	Täckning anslag	Överskott/ Underskott
Div fastighetsregleringar	249				-249			-249
Trådlösa nät	261	250		250	-11		-11	
E-arkiv		600		600	600	600		
Uppgradering ekonomisystem Agresso	66	-426	500	74	8			8
Stödsystem Adato och uppgradering e-Companion		356		356	356	356		
Inventarier Stadshus	161	500	-166	334	173	173		
Integrationsmotor		350		350	350	350		
Ny back-up	417	300		300	-117		-117	
Stratsys integration affärssystem	146	250		250	104	104		
Summa kommunstyrelse	1 300	2 180	334	2 514	1 214	1 583	-128	-241

Projekt Social- och omvårdnadsnämnd (tkr)								
	Bokfört 2017	Budget 2017	Tilläggs-anslag & ombudg	Summa budget 2016	Avvikelse Budget / Bokfört	Ombud-getering	Täckning anslag	Överskott/ Underskott
Äldreomsorg, inventarier	95	300	282	582	487	487		
Summa social- och omvårdnadsnämnd	95	300	282	582	487	487		

Projekt Kultur- och fritidsnämnd (tkr)								
	Bokfört 2017	Budget 2017	Tilläggs-anslag & ombudg	Summa budget 2016	Avvikelse Budget / Bokfört	Ombud-getering	Täckning anslag	Överskott/ Underskott
Inventarier Kultur- o fritidsnämnd	498	250	37	287	-211			-211
Biblioteket inventarier		300		300	300	300		
Medel tillfälligt statsbidrag	225				-225			-225
Summa kultur- och fritidsnämnd	723	550	37	587	-136	300		-436

Projekt Barn- och utbildningsnämnden (tkr)								
	Bokfört 2017	Budget 2017	Tilläggs-anslag & ombudg	Summa budget 2016	Avvikelse Budget / Bokfört	Ombud-getering	Täckning anslag	Överskott/ Underskott
Inventarier Kulturskolan	83	80	5	85	2	2		
Inventarier CRT		13		13	13			13
Inventarier Hökängens uo	10				-10			
Inventarier Treklovrens uo	210	170	24	194	-16			-16
Inventarier Rudbecksgymnasiet	123	100	18	118	-5			-5
Inventarier Forsen skolområde	55	100		100	45	35		
Inventarier Hökensås skolområde	357	200	168	368	11			11
Inventarier Rudbecksgymnasiet 2	158	150		150	-8			-8
Inv ny förskola Helliden	43	134		134	91	91		
Inventarier förskolor		200		200	200	200		
Förstudie lokalbehov förskola/skola	612				-612			-612
Medel tillfälligt statsbidrag	575				-575			-575
Summa barn- och utbildningsnämnd	2 226	1 147	215	1 362	-864	328		-1 192

INVESTERINGSREDOVISNING

Projekt Investeringsreserv (tusen kronor)								
	Bokfört 2017	Budget 2017	Tilläggs-anslag & ombudg	Summa budget 2016	Avvikelse Budget / Bokfört	Ombud-getering	Täckning anslag	Överskott/ Underskott
Investeringsreserv		10 650	-2 975	7 675	7 675	7 675		7 675
Summa Investeringsreserv		10 650	-2 975	7 675	7 675	7 675		7 675
Summa skattefinansierat	21 053	16 094	9 353	25 447	4 394	6 166	-226	-1 537

Projekt Vatten och avloppsverket (tkr, affärsdrivande verk)								
	Bokfört 2017	Budget 2017	Tilläggs-anslag & ombudg	Summa budget 2016	Avvikelse Budget / Bokfört	Ombud-getering	Täckning anslag	Överskott/ Underskott
Gälleberg AVR			300	300	300	300		300
Reservvattentäkt		2 500	2 291	4 791	4 791	4 791		4 791
Överföringsledning avlopp Kungslena-Ekedalen	930	1 000		1 000	70	70		
VA-ledning Madängsholm-Tidaholm	1 548	500		500	-1 048		-1 048	
Exploateringsområde Bälteberga	62	2 000		2 000	1 938	1 938		
Anslutningsavgifter	-242				242			242
Summa VA-verk	2 298	6 000	2 591	8 591	6 293	7 099	-1 048	242

Projekt Renhållningsenhet (tkr, affärsdrivande verk)								
	Bokfört 2017	Budget 2017	Tilläggs-anslag & ombudg	Summa budget 2016	Avvikelse Budget / Bokfört	Ombud-getering	Täckning anslag	Överskott/ Underskott
Sluttäckning deponin	90	500	1 825	2 325	2 235	2 235		2 235
Summa renhållningsenhet	90	500	1 825	2 325	2 235	2 235		2 235

Totalt: Projekt kommunen (tkr)								
	Bokfört 2017	Budget 2017	Tilläggs-anslag & ombudg	Summa budget 2016	Avvikelse Budget / Bokfört	Ombud-getering	Täckning anslag	Överskott/ Underskott
Teknisk nämnd	16 709	11 918	8 485	20 403	3 694	3 458	-97	333
Kommunstyrelsen	1 300	2 180	334	2 514	1 214	1 583	-128	-241
Barn- och utbildningsnämnd	2 226	1 147	215	1 361	-864	328		-1 193
Kultur- och fritidsnämnd	723	550	37	587	-136	300		-436
Social- och omvårdnadsnämnd	95	300	282	582	487	487		
Investeringsreserv		10 650	-2 975	7 675	7 675	7 675		7 675
Skattefinansierad verksamhet	21 053	26 745	6 378	33 122	12 070	13 831	-225	-1 537
VA-verk	2 298	6 000	2 591	8 591	6 293	7 099	-1 048	242
Renhållningsenhet	90	500	1 825	2 325	2 235	2 235		2 235
Affärsdrivande verk	2 388	6 500	4 416	10 916	8 528	9 334	-1 048	242
Totalt kommunen	23 441	33 245	10 794	44 038	20 598	23 165	-1 273	-1 295

Upplysningar om redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagen om kommunal redovisning och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (Rkr) vilket innebär att:

- Intäkter redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska tillgångarna kommer att tillgodogöras kommunen och intäkterna beräknas på ett tillförlitligt sätt.
- Fordringar har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta.
- Tillgångar och skulder har upptagits till anskaffningsvärde där inget annat anges.
- Periodiseringar av inkomster och utgifter har skett enligt god redovisningssed.
- Värdering av kortfristiga placeringar har gjorts post för post till det lägsta av verkligt värde och anskaffningsvärdet.

Jämförelsestörande poster

Jämförelsestörande poster särredovisas och exkluderas i respektive post i resultaträkningen. Beloppen har specificerats i not 4.

Tillämplade principer

Tidaholms kommun följer den kommunala redovisningslagen på alla punkter utom vad som anges i lagens 2 kap 7§. I denna paragraf föreskrivs en dokumentation av redovisningssystemet. Planer finns på att ta fram en dokumentation under de närmaste åren.

Anläggningstillgångar

Anläggningstillgångarna har i balansräkningen upptagits till anskaffningsvärdet efter avdrag för verkställda avskrivningar. Från och med 2017-01-01 så redovisar Tidaholms kommun anläggningarna enligt rkr nr 11.4. Tidaholms kommun har också ett anläggningsregister i ekonomisystemet.

Lånekostnader

Under 2017 har inga räntor aktiverats.

Statsbidrag

Principförändringar gällande redovisning av statsbidrag från Migrationsverket gjordes under 2015. Prestationsbaserade statsbidrag redovisas sedan dess på respektive år och schablonbaserade medel kan disponeras över två år plus utbetalningsåret.

Gränsdragning mellan kostnad och investering

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk eller innehav med en nyttjandeperiod om minst 3 år klassificeras som anläggningstillgång om beloppet överstiger gränsen för mindre värde. Gränsen för mindre värde har satts till 0,5 prisbasbelopp.

Anslutningsavgifter

Anslutningsavgifter ska enligt Rkr 18.1 redovisas som en skuld och intäktsföras i takt med att investeringsobjekten skrivs av över sina respektive nyttjandeperioder. Tidaholms kommun har börjat att tillämpa detta från och med år 2016. Tidigare har anslutningsavgiften varit av lägre belopp och redovisats som en intäkt.

Avskrivningar

Planenliga avskrivningar beräknas på objektens anskaffningsvärden. Avskrivningar sker linjärt, det vill säga med belopp som är lika stora under objektets beräknade livslängd. Avskrivningen påbörjas när anläggningen tas i bruk. Följande avskrivningstider tillämpas normalt i kommunen: 5, 10, 20, 33, 50 år. På anläggningstillgångar i form av mark, konst och pågående arbeten görs inga avskrivningar. Enligt Rkr 11.4 rekommenderas tillämpning av komponentavskrivning om det förväntas vara en väsentlig skillnad i förbrukning av en materiell anläggningstillgångs betydande komponenter, tillgången ska då delas upp på dessa komponenter. Tidaholms kommun tillämpar från och med 2017-01-01 komponentavskrivning på samtliga objekt i anläggningsregistret. Vid omläggningen till komponentavskrivning grupperades anläggningstillgångar i tre grupper.

- Gamla objekt där inga större investeringar har skett senaste 10 åren
- Nygamla objekt där större investeringar har skett under de senaste 10 åren
- Nya investeringar objekt färdigställda under 2017
- Dotterbolaget TEAB har infört komponentavskrivning sedan tidigare och TBAB har infört det under 2016.

Leasing

De leasingavtal som kommunen har är av obetydligt värde och betraktas därför som opera-

tionella enligt rekommendationen i Rkr 13.2. Operationella leasingavtal överstigande tre års livslängd finns inte, varför upplysning om dessa inte har lämnats. Dotterbolaget TEAB redovisar leasingen av värmepannan som finansiell leasing vilket harmoniserar med rekommendationen från Rkr.

Pensioner

Från och med 2015 har förpliktelser för pensionsåtagande till förtroendevalda tagits upp enligt de två avtalen OPF-KL och PBF. Förpliktelser för pensionsåtaganden för anställda i kommunen och förtroendevalda enligt PBF är beräknade enligt RIPS07. Pensionsåtaganden för anställda i de företag som ingår i kommunkoncernen redovisas enligt BFN K3. OPF-KL har beräknats med 4,5 procent av den förtroendevaldas årsarvode, sammanträdesersättningar samt andra i det pensionsgrundade uppdraget utgivna kontanta ersättningar, upp till 7,5 inkomstbasbelopp. Pensionsavgiften är 30 procent på de delar av den pensionsgrundande inkomsten som överstiger 7,5 inkomstbasbelopp.

VA-Verksamhet

I enlighet med VA-lag redovisas årets överskott eller underskott som skuld eller fordran till VA-kollektiv.

Sammanställd redovisning

I den kommunala koncernen ingår bolag och kommunalförbund där kommunen har minst 20 procent inflytande i. Undantaget är Stiftelsen Tidaholm-Hökensås semesterby som inte ingår eftersom omsättningen och omslutningen är mindre än 2 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. Kommunkoncernens medlemmar och ägarandelar framgår på sidan 40. De kommunala bolagen tillämpar bokföringsnämndens allmänna råd för att upprätta årsredovisning. I den sammanställda redovisningen har inte beaktats att kommunen och bolagen har olika redovisningsprinciper.

Internredovisning

Balansräkningsenheter

Kommunfullmäktige beslöt att från och med 1996 skall kommunens verksamhet uppdelas i en skattefinansierad del samt i de affärsdrivande verksamheterna. De affärsdrivande verksamheterna: VA-verk och Renhållningsverk redovisas särskilt i så kallad balansräkningsenheter. I kommunens ekonomisystem behandlas de olika redovisningsenheterna som skilda företag och med en egen kassa i kommunens koncernkonto.

Internränta

Internränta har beräknats på anläggningstillgångarnas bokförda värde med en räntesats på 2,0 procent.

**TIDAHOLMS
KOMMUN**

Postadress: 522 83 Tidaholm
Besöksadress: Stadshuset Torggatan 26A | Telefon: 0502-60 60 00 | Fax: 0502-60 63 50
E-post: tidaholms.kommun@tidaholm.se
www.tidaholm.se